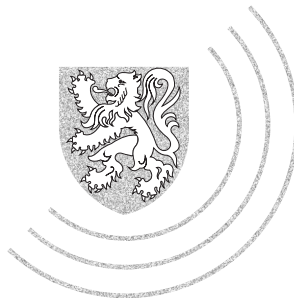

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2002-2003

12 juni 2003

ONTWERP VAN DECREET

**houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap
voor het begrotingsjaar 2003**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme
uitgebracht door mevrouw Veerle Declercq en de heer Jan Laurys
aan de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting**

Samenstelling van de commissie :

Voorzitter : de heer André-Emiel Bogaert

Vaste leden :

mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever, de heren Jan Laurys, Eddy Schuermans, N... ;

de heren Frans De Cock, Didier Ramoudt, Guy Sols, Marc van den Abeelen ;

de heren Mathieu Boutsen, Jan Penris, Roland Van Goethem ;

de heren Jacky Maes, Robert Voorhamme ;

mevrouw Veerle Declercq ;

de heer André-Emiel Bogaert.

Plaatsvervangers :

de heer Jos De Meyer, mevrouw Trees Merckx-Van Goey, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen, de heer Jef Van Looy ;

de heren Peter Gysbrechts, Koen Helsen, André Moreau, Jul Van Aperen ;

de heren Jean Geraerts, Miel Verrijken, Frans Wymeersch ;

de heren Carlo Daelman, Leo Peeters ;

de heer Flor Ory ;

de heer Jan Loones.

---

*Zie :***19-A** (2002-2003)

– Nr. 1 : Ontwerp van decreet + Bijlagen + Errata

– Nr. 2 : Amendementen

– Nr. 3-A : Verslag namens de Commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden, Huisvesting en Stedelijk Beleid

– Nr. 3-B : Verslag namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand

– Nr. 3-C : Verslag namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden

– Nr. 3-D : Verslag namens de Commissie voor Cultuur, Media en Sport

12 (2002-2003)

– Nr. 1 : Evaluatie van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen

17 (2002-2003)

– Nr. 1-A : Algemene toelichting

– Nr. 1-B : Toelichting per programma

– Nr. 1-C : Meerjarenbegroting 2003-2006

20-A (2002-2003)

– Nr. 1 : Verslag van het Rekenhof

INHOUD

I.	Bevoegdheden van de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting	4
1.	Toelichting van de minister.....	4
	A. Stand van zaken economisch ondersteuningsbeleid	4
	B. Begroting economie	5
2.	Bespreking	7
3.	Stemming	9
II.	Bevoegdheden van de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme	9
1.	Toelichting van de minister.....	9
	A. Werkgelegenheid (programma's 52.1 en 52.4)	9
	B. Toerisme (programma's 49.2 en 51.7)	10
2.	Bespreking	10
3.	Stemming	14
III.	Bevoegdheden van de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking	14
1.	Toelichting van de minister.....	14
	A. Cijfermatig overzicht	14
	B. Belangrijkste aanpassingen.....	16
	C. Stand van zaken met betrekking tot de regionalisering.....	18
	D. Enkele belangrijke realisaties en dossiers in 2002	19
	E. Belangrijke dossiers 2003	21
2.	Bespreking	25
3.	Stemming	27

BIJLAGEN

Bijlage 1 :	Impact van de maatregelen in het kader van het Vlaamse werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 met de budgettaire weerslag	31
Bijlage 2 :	Overzicht van de tegemoetkomingen in het kader van het Herplaatsingsfonds.	35
Bijlage 3 :	Stand van zaken lokale werkwinkels	37
Bijlage 4 :	Overzicht sector biologische landbouw	43
Bijlage 5 :	Stand van zaken afbouw van de veestapel.....	61

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Economie, Landbouw, Werkgelegenheid en Toerisme heeft op 27 mei en 3 juni 2003 het ontwerp van decreet houdende aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2003 besproken.

Voor de behandeling werden de aan de commissie toegewezen bepalingen uit de algemene uitgavenbegroting verdeeld volgens de bevoegdheden van de verschillende ministers. In dit verslag wordt de bespreking volgens die bevoegdheden weergegeven :

- I. bevoegdheden van de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlandse Handel en Huisvesting ;
- II. bevoegdheden van de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme ;
- III. bevoegdheden van de heer Ludo Sannen, Vlaams minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking.

I. BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER JAAK GABRIELS, VLAAMS MINISTER VAN ECONOMIE, BUITENLANDS BELEID, BUITENLANDSE HANDEL EN HUISVESTING

De bevoegdheden van de heer Jaak Gabriels, Vlaams Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting hebben, voor wat de behandeling in deze commissie betreft, betrekking op de volgende bepalingen :

- decreetsbepalingen : artikel 35 (samen met de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden), 55 en 57 ;
- begrotingstabel – afdeling I : programma 51.1, 51.2, 51.5 (ba. met code J als ordonnateur), 51.9 (samen met de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden), 52.2, 54.1 (ba. 33.02) ;
- begrotingstabel – afdeling III : DAB Investeren in Vlaanderen (samen met de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden) ;
- begrotingstabel – afdeling V : ION van categorie A : Grindfonds, Fonds Flankerend Economisch Beleid ;

- begrotingstabel – Bijlage : ION sui generis : Vlaams Instituut voor Zelfstandig Ondernemen.

1. TOELICHTING VAN DE MINISTER

A. Stand van zaken economisch ondersteuningsbeleid

De begrotingscontrole is het ogenblik waarop de Vlaamse regering de bij de initieel opgemaakte begroting 2003 vooropgestelde uitgangspunten aan de realiteit afmeet. De begroting 2003 bevatte de krijtlijnen van het vernieuwd economisch ondersteuningsbeleid. Die worden in de aangepaste begroting onverkort aangehouden, zij het dat ten gevolge van de laattijdige goedkeuring van het decreet betreffende het economisch ondersteuningsbeleid (begin 2003 in plaats van najaar 2002) de uitvoering voor bepaalde initiatieven met enkele maanden in de tijd verschuift.

1. Het besluit betreffende de investeringssteun aan KMO's moet enkel nog voor advies naar de Raad van State zodat implementatie in het najaar mag worden verwacht.
2. Het besluit betreffende de investeringssteun aan grote ondernemingen en het ecologiebesluit moeten eerst nog aan de Europese Commissie worden voorgelegd alvorens ze voor advies aan de Raad van State kunnen worden voorgelegd zodat implementatie in het voorjaar 2004 realistisch is.
3. De maatregelen inzake de opleidingscheques, de adviescheques, de brugprojecten onderwijs-economie en de ondernemersplanwedstrijd draaien op kruissnelheid.
  - 3.1. Wat de opleidingscheques betreft, deelt de minister mee dat de kaap van de 500.000 cheques zo goed als overschreden is. Ter vergelijking, verleden jaar werden er gedurende 11 maanden 750.000 cheques besteld waaruit dus kan worden afgeleid dat het succes van die maatregel ook dit jaar nog toeneemt. De sociale partners zijn volgens de minister overtuigd geraakt van dit vraaggestuurd instrument aangezien in het werkgelegenheidsakkoord dat recentelijk met de Vlaamse werknemers- en werkgeversorganisaties werd gesloten een bijkomende enveloppe voor opleidingscheques van 2,2 miljoen euro werd uitgetrokken om de maatregel uit te breiden tot sectoren en organisaties die momenteel nog geen gebruik konden maken van opleidingscheques. Het gaat hier om extra

middelen (zie programma 24.6 basisallocatie 00.18). Verder kan hier ook melding worden gemaakt van de opleidingscheques voor werknemers die een analoge aanpak kennen. Voor 2003 wordt hier een enveloppe van meer dan 7 miljoen euro extra uitgetrokken.

- 3.2. Ook met betrekking tot de adviescheques werd recent een stap vooruit gezet. Sinds maart 2003 is de nieuwe web based applicatie operationeel. Die applicatie werd trouwens bekroond met een Europese award voor beste e-governments applicatie. Ondertussen hebben 94 bedrijven 23.000 cheques gereserveerd om adviesdiensten aan te kopen. 261 adviesinstanties zijn ondertussen erkend, maar hier verwacht de minister nog een grote toename nu de erkenningsinstantie operationeel wordt. Ook hier kan worden verwezen naar het werkgelegenheidsakkoord waar bijkomende middelen werden uitgetrokken om starters over de brug te helpen (2 miljoen euro extra in 2003 en 5 miljoen in 2004). De administratie legt de laatste hand aan een uitbreiding van het besluit op de adviescheques waarbij starters op een tussenkomst van 75 percent kunnen rekenen in plaats van de generieke 50 percent waar bestaande ondernemingen op kunnen rekenen.
- 3.3. De ondernemersplanwedstrijd werd succesvol afgesloten. De minister beschouwt de ondernemersplanwedstrijd als een belangrijk vehikel om de Vlamingen een stuk ondernemender te maken. In dit opzicht is de opzet, volgens de minister, geslaagd. Van de 325 deelnemers die in de eerste fase hebben deelgenomen, hebben er uiteindelijk een kleine 50 effectief een valabel business plan ingediend. Alhoewel dit een mooi resultaat is, stelt de minister dat er volgende jaar nog een extra inspanning moet worden gedaan. Een verdubbeling van het aantal businessplans lijkt de minister – nu de ganse structuur op punt staat – een haalbare doelstelling.
4. In het najaar mag tevens uitvoering van het nieuwe besluit voor de uitrusting van bedrijven-terreinen, de peterschapsprojecten en de digitale analfabeten worden verwacht.

Volgens de minister mag dus terecht worden gesteld dat het flankerend beleid, zoals uitgedragen in het Actieplan Ondernemen, in volle uitvoering is. Als er al enige vertraging optreedt, is die volgens hem volledig op rekening te schrijven van de vertragingsmanoeuvres die de op-

positie opvoerde bij de bespreking en stemming van het nieuwe decreet.

B. Begroting economie

1. Als de begroting economie van naderbij wordt bekeken, dan moet worden vastgesteld dat er naast de specifieke economische programma's ook in de rest van de Vlaamse begroting enveloppes terug zijn te vinden met een economische bestemming. De minister verwijst nogmaals naar de basisenveloppe van 25 miljoen euro die werd uitgetrokken ter uitvoering van het werkgelegenheidsakkoord en waar een kleine 5 miljoen euro dit jaar betrekking heeft op uitbreiding en versterking van de opleidings- en adviescheques (programma 24.6). In tweede instantie wijst de minister erop dat er in het Financieringsfonds voor Eenmalige Investerings-uitgaven – het FFEU – (programma 24.2) voor 2003 nog 12,5 miljoen euro werd ingeschreven voor DYNAMO, de opvolger van Mercurius.

Wat het programma 51.2 – het Hermesfonds betreft, is er een verschuiving van middelen naar het programma 51.1 – algemeen economisch beleid, naar programma 51.4 – buitenlandse handel, naar programma 52.2 – het VIZO en tot slot naar programma 61.1 – het MINA-fonds.

- 1.1. De verschuiving naar de post 51.1 – algemeen economisch beleid valt te verklaren door de volgende elementen. In eerste instantie werd er een herschikking doorgevoerd naar de SERV, programma 51.10, basisallocatie 41.01, voor een bedrag van iets meer dan 2 miljoen euro om het structurele deficit voor eens en voor altijd weg te werken. Vanuit economie werd er 1,3 miljoen euro versluisd, de rest wordt toegeleverd door ministers Landuyt en Bossuyt.

Vervolgens werden kleinere verschuivingen genoteerd die in het bijzonder de uitbouw van het vernieuwd economisch ondersteuningsbeleid moeten faciliteren : bijna 1 miljoen euro voor de realisatie van de informatica-toepassingen van de nieuwe steunregelingen, iets meer dan 800.000 euro voor een gepaste communicatie van die initiatieven. Wat die laatste verhoging betreft, wijst de minister erop dat 500.000 euro specifiek bedoeld is om een campagne op te zetten die ondernemerschap opnieuw in een positief daglicht stelt. Ook minister Van Mechelen in zijn hoedanigheid van mi-

nister van Innovatie is dit idee genegen en komt met de nodige middelen over de brug.

Verder werd er ook bijna 500.000 euro gereserveerd voor de uitbouw van het Huis van de Vlaamse Economie, zowel organisatorisch als voor de website, als op het vlak van het beter bestuurlijk beleid in het algemeen, de SERR's en de RESOC's in het bijzonder (verhoging met 125.000 euro). Door het ontbreken van een juridische onderbouwing van het Huis van de Vlaamse Economie is het immers niet evident om de nodige middelen vanuit de verschillende onderliggende agentschappen (5 GOM's, VIZO en Export Vlaanderen) te groeperen. Om de timing en het enthousiasme niet te hypothekeren werd er daarom voor geopteerd om een specifieke allocatie voor het Huis te creëren.

Inzake Beter Bestuurlijk Beleid lijkt het de minister verantwoord om de veranderingsmanager de nodige middelen te geven opdat hij de ingewikkelde transformatie daadwerkelijk kan uitvoeren. De resultaten mogen er, volgens de minister trouwens zijn : het beleidsdomein EWT behoort op dit ogenblik tot de koplopers wat de implementatie van Beter Bestuurlijk Beleid betreft. Zo goed als alle oprichtingsdecreten werden tijdig aan de bijzondere commissarissen bezorgd.

- 1.2. Een tweede verschuiving vanuit het Hermesfonds is te relateren tot het programma 51.4 – extern economisch beleid waar de nodige middelen werden gereserveerd voor de organisatie van een regioconferentie dit najaar waarop een 14-tal top-regio's worden uitgenodigd om samen na te denken over de toekomst van de regio's in een competitieve wereldeconomie. Concreet werden hiervoor de basisallocaties 12.21 en 41.01 respectievelijk met 650.000 euro en 100.000 euro verhoogd. Maximale aandacht wordt daarbij besteed aan de business-aspecten, de problematiek van de kenniseconomie en de nood aan ondernemerschap. Dit initiatief is trouwens een concreet antwoord op de septemberverklaring van de minister-president en de conclusies van de Technologiedag van maart jongstleden. Verschillende toonaangevende bedrijfsfederaties en onderwijsinstellingen uit Vlaanderen hebben ondertussen hun medewerking toegezegd. Vanuit Europa, Noord-Amerika en Azië hebben ook verschillende regio's hun interesse betuigd.

- 1.3. Verder zijn er ook twee verschuivingen te relateren aan de nood tot het stimuleren van levenslang leren. Enerzijds is er een verschuiving van 496.000 euro naar de interface levenslang leren (DIVA) (programma 34.5, basisallocatie 12.06) die erover zal waken dat in de toekomst de inspanningen van VDAB, OSP, het volwassenenonderwijs en VIZO meer gecoördineerd verlopen. Naast de bijdrage van de minister van economie hebben ook de ministers Landuyt, Van Grembergen en Vanderpoorten dit initiatief mede ondersteund.

Een tweede element betreft de verhoging van de VIZO-dotatie met 897.000 euro om het nieuwe subsidiebesluit van de middenstandscentra mogelijk te maken. Met dat nieuw subsidiebesluit wordt een doorbraak geforceerd naar de sturing van de centra toe. Waar in het verleden vooral input-factoren de subsidiestromen bepaalden, zijn dit vanaf dit jaar output- en kwaliteitsindicatoren. De implementatie had een verhoging van de enveloppe tot gevolg. Toch wijst de minister erop dat de verhoging door de drie betrokken partners werd gerealiseerd : zowel VIZO centraal als de middenstandscentra zelf hebben eveneens de nodige middelen vrijgemaakt om die oefening met succes uit te voeren. Net zoals bij de SERV werd tot slot ook de negatieve kassituatie uit het verleden van het VIZO opnieuw eenmalig rechtgezet (een verhoging met 4 miljoen euro).

- 1.4. Tot slot wenst de minister nog op te merken dat hij zijn engagement is nagekomen in verband met de compensatie voor de niet aftrekbaarheid van de milieuheffingen in de federale hervorming van de vennootschapsbelasting. In het programmadecreet werd een tijdspad uitgestippeld dat de ondernemingen in de textielsector/wasserijen in de mogelijkheid moet stellen om de nodige investeringen te doen om de impact van de milieuheffingen te verminderen. Hiervoor werd 2,3 miljoen euro vrijgemaakt in de begroting om de minderontvangsten van het MINA-fonds te compenseren. In dit kader verwijst de minister nogmaals naar het werkgelegenheidsakkoord waar ook de sociale partners tot een akkoord kwamen in verband met de verdere verlaging van de belastingen. De minister vermeldt de afschaffing van het Vlaams aandeel in de onroerende voorheffing vanaf 2004.

Als alles op een rijtje wordt gezet, meent de minister te mogen stellen dat de Vlaamse rege-

ring haar verantwoordelijkheid heeft opgenomen in verband met het ondersteunen van het economisch draagvlak.

	BG 2003	BC2003	Toename
	1000 euro		
Algemeen economisch beleid	13.070	17.333	32,6%
Hermesfonds	243.523	235.941	-3,1%
Buitenlandse handel	27.505	29.201	6,2%
VIZO	51.237	55.938	9,2%
Interface LLL	0	496	
Compensatie milieuheffingen	0	2.300	
Dynamo via FEU	0	12.500	
Werkgelegenheidsakkoord, bedrijfsmaatregelen	0	5.000	
Totaal	335.335	358.709	7,0%

De enveloppe van 335 miljoen euro zoals initieel voorzien in de budgetopmaak van 2003 werd bij de budgetcontrole verhoogd tot 359 miljoen euro, wat overeenstemt met een toename met 7 percent..

- Specifiek voor het HERMES-fonds geeft de minister nog een bijkomende verduidelijking. Bij de berekeningen werd rekening gehouden met het feit dat de overbruggingsfinanciering ten behoeve van de waarborgregeling werd verlengd tot eind februari 2004, datum waarop de beheersovereenkomst met het Vlaams Waarborgfonds ten einde loopt ; dat de budgettaire zware dossiers, gehonoreerd naar aanleiding van de rondetafel-conferentie met de automobielsector (Ford, Opel en Volvo) zouden kunnen worden gefinancierd ; dat de financiering van de sokkelwaterproblematiek kan worden gerealiseerd via een aangepaste PPS-constructie en tot slot dat het intern steunpunt van de administratie Economie kan worden versterkt, in het bijzonder met betrekking tot de problematiek van de impact van ecologie op het beleidsdomein economie : er werd een budget ingeschreven voor de financiering van de pilootprojecten inzake Joint Implementation en er werd een personeelsversterking doorgevoerd met het oog op het bekomen van een evenwicht tussen de ecologische en economische belangen

De begroting economie presenteert zich derhalve als een overgangsbegroting tussen het klassieke ondersteuningsbeleid, gebaseerd op directe investeringssteun aan bedrijven, en een flankerend economisch beleid waar de focus wordt gelegd op zowel de mens, werkgever als werknemer, in de onderneming, als de omgeving binnen dewelke een onderneming evolueert.

2. BESPREKING

De heer Eddy Schuermans stelt vast dat in de evolutie van de beleidskredieten de trend van een voortdurende vermindering van de middelen zich blijft doorzetten. Volgens de heer Schuermans is er een vermindering van ongeveer 20 percent tegenover de begroting van 2002. Die vermindering is paradoxaal gezien de dalende economische conjunctuur. Het is wegens die dalende conjunctuur belangrijk dat de Vlaamse regering een inspanning doet om de economie aan te zwengelen. De mogelijkheden van de overheid zijn weliswaar beperkt, maar een ondersteunend beleid kan zich alleen maar vertalen in een stijging van de beleidskredieten. De sterk neergaande trend stelt de spreker al vast sinds het begrotingsjaar 2000. Dit kan volgens hem niet enkel te wijten zijn aan de gevolgen van een inhaaloperatie in de afhandeling van dossiers bij het begin van de legislatuur. Wat is de werkelijke verklaring van die dalende beleidskredieten ? Bovendien, zo stelt de heer Schuermans vast, zijn er in de beleidskredieten voor economie afnames voor domeinen, die niet onmiddellijk met de bevoegdheid economie te maken hebben, maar die naar andere budgetten, zoals dat van minister Bosuyt, vloeien.

De minister antwoordt hierop dat bij het begin van de legislatuur 10 miljard Belgische frank extra werd uitgetrokken, gespreid over twee begrotingsjaren. Dit was nodig om de achterstand in economische expansiedossiers weg te werken. Er was destijds echter duidelijk gesteld dat dat een eenmalige inhaaloperatie zou zijn. De beleidskredieten stijgen bij deze begrotingscontrole echter wel degelijk met 7 percent tegenover de initiële begroting, zoals in de inleiding duidelijk werd gemaakt (zie kader hierboven). Er is dus geen sprake van een structurele daling, zoals de heer Schuermans stelt. Integendeel, de beleidskredieten vertonen een stijgende tendens.

De heer Schuermans zegt verder dat de begroting voor economie zeer veel aandacht besteedt aan communicatie. Dat is weliswaar belangrijk. Maar de evolutie van die kredieten is buiten proportie, met hetgeen er voor andere zaken beschikbaar is. Er is voor communicatie de laatste twee jaar een stijging met 168 percent. Dit is volgens de spreker een spectaculaire stijging, die meer uitleg behoeft.

In de uitvoeringsbesluiten bij de hervorming van het expansiebeleid, is er een luik communicatie opgenomen, waarvan de kost voor 2003 aanvankelijk geraamd werd op 1.430.000 euro. In de begroting

zoals ze nu voorligt, wordt 2.425.000 euro uitgetrokken, hetgeen aanzienlijk meer is. Ook hiervoor is een bijkomende uitleg nodig, omdat die uitvoeringsbesluiten van zeer recente datum zijn en er al zo snel een aanzienlijke kostenverhoging wordt ingecalculeerd.

Een gelijkaardige trend is er volgens de heer Schuermans bij de uitgaven voor informaticakosten.

De minister antwoordt op die opmerkingen dat de communicatie of, met andere woorden, de promotie voor de beleidsinitiatieven, wel degelijk belangrijk is. De substantiële stijging van die kosten is volledig toe te schrijven aan het feit dat die beleidsinitiatieven op kruissnelheid zijn gekomen. Opleidingscheques, adviescheques en peterschapsprojecten kunnen geen succes worden, als ze ook niet ruim worden bekendgemaakt. Bovendien moeten die campagnes regelmatig worden herhaald. Een eenmalige aankondiging is niet voldoende. Die projecten moeten in de best mogelijke omstandigheden bij de mensen worden gebracht die ze nodig hebben. De verhoging die de heer Schuermans op het vlak van informatica signaleert heeft ook te maken met het opstarten van de website en met informatica die nodig is voor het ondernemersloket. Ook de Mercurius-fondsen zijn daarmee verweven.

Over de situatie van de bedrijventerreinen vraagt de heer Schuermans verduidelijking bij het saldo van de uitbetalingen, dat volgens hem 11.191.960 euro bedraagt. Volgens het begrotingsdocument is dat 11.102.000 euro, wat een verschil is van 90.000 euro. Kan dit worden verklaard?

Hierop antwoordt de minister dat de opmerking van de spreker correct is. Ingevolge een materiële vergissing is het encours wel degelijk 11.192.000 euro. Het benodigde betalingskrediet bij 80 percent voorschotten moet op 9.750.000 euro worden vastgelegd in plaats van de ingeschreven 8.800.000 euro. Het totaal van de uitgavenkredieten bedraagt tengevolge van een materiële vergissing 240.723.000 euro in plaats van 240.598.000 euro. Om het evenwicht in de begroting te herstellen is voorgesteld het benodigde ordonnanceringskrediet in de rubriek 61.02 op te trekken tot 9.750.000 euro en dat in de rubriek 51.30 te verminderen tot 80.508.000 euro. Die aanpassing is er gekomen ten gevolge van een opmerking van het Rekenhof.

De heer André-Emiel Bogaert vraagt meer uitleg bij de regioconferentie. Hiervoor wordt 750.000 euro uitgetrokken. Kadert dit in een initiatief van de Vlaamse regering of gaat het hier om een inter-

nationaal gebeuren in een Europese of mondiale context?

De heer Gabriëls verklaart dat Flanders Technology destijds een belangrijk initiatief was, als promotie van de ICT sector in Vlaanderen. Na het stilaan minder aansprekend worden van dit initiatief, heeft de huidige Vlaamse regering zich de vraag gesteld, welk nieuw initiatief nuttig zou kunnen zijn om de internationale positionering van Vlaanderen te verstevigen.

Een eerste initiatief was de innovatiedag, die als een groot succes kan worden beschouwd, en die zeker zal worden voortgezet.

Bijkomend moest er een initiatief worden genomen om het imago van de regio te versterken. Daarom werd er gedacht aan een soort "Davos van de regio's". Het is de bedoeling om met die regioconferentie een aantal toonaangevende regio's op wereldvlak bij elkaar te brengen. Op dit ogenblik hebben de volgende regio's hun deelneming toegezegd:

De Oblast Sint Petersburg, Karnataka in India, Shanghai, Catalonië, Schotland, Sachsen, Baden-Württemberg, Centraal Transdanubia in Hongarije, Tsjechië, Nord-Pas de Calais en Québec. Ook Wallonië en Vlaanderen zelf zijn vanzelfsprekend vertegenwoordigd. Het gaat in elk geval om regio's waarmee Vlaanderen intensief contact heeft. In november wordt tijdens een tweedaagse de start van de regioconferentie gegeven. Ondertussen worden de bilaterale contacten voorbereid. Om de twee jaar wordt het initiatief op het Vlaamse niveau geëvalueerd. Het is de bedoeling een internationale regionale dynamiek van de grond te krijgen.

De minister is van oordeel dat de contacten met die sterke regio's voor Vlaanderen heel wat voordelen met zich meebrengen. Zo is Baden-Württemberg sterk in biotechnologie en automotive. Nord-Pas de Calais is belangrijk voor de West-Vlaamse grensregio. Sachsen is sterk in de chemische sector. Er zijn ook contacten via IMEC, dat een samenwerkingsakkoord heeft met instituten in Dresden. Zo heeft elke regio wel iets te bieden.

Vlaanderen wil de regionale overheden bij elkaar brengen om na te gaan hoe op een soepele manier kan worden samengewerkt. Het zijn ook regio's die over het algemeen een constitutioneel bevoegdheid en derhalve een grote mate van autonomie hebben. Daarom kunnen er samenwerkingsakkoorden mee worden afgesloten.

Het is ook belangrijk op het vlak van onderwijs en wetenschappelijk onderzoek samen te werken. Een werkgroep onder leiding van rector André Oosterlinck van de K.U. Leuven bereidt dit voor.

In elk geval werpt de Vlaamse internationale regio-aanpak door zijn soepelheid vruchten af, volgens de minister. Met name de toegankelijkheid voor bedrijven is daarbij een groot winstpunt.

De minister hoopt dat deze regiowerking in de toekomst een grote vlucht zal nemen.

De heer Bogaert vraagt meer verduidelijking bij de zogenaamde “eenmalige” correctie van 4 miljoen euro bij het VIZO. Al in het verleden werd hier “eenmalig” een correctie doorgevoerd. Gebeurt dat nu voor de laatste keer, of hebben we hier te maken met een structurele kwestie ?

De minister antwoordt dat dit een gevolg is van een grondige herschikking van de werking van het VIZO, met een centralisatie van de VIZO-diensten per provincie. Dit werkt erg goed, omdat de interne concurrentie is weggefallen. Het gevolg is wel dat de erfenissen van het verleden moeten worden gecorrigeerd. Hopelijk is het nu niet meer nodig om nog verder bij te springen. De minister is er van overtuigd dat de werking van het VIZO verder zal worden gerentabiliseerd, alhoewel in de toekomst een nieuwe bijkomende correctie niet helemaal uit te sluiten is.

3. STEMMING

Bij de indicatieve stemming worden de in de commissie besproken decreetsbepalingen en de onderdelen van de begrotingstabel, die tot de bevoegdheden van de heer Jaak Gabriels, Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Buitenlandse Handel en Huisvesting behoren, aangenomen met 8 stemmen voor, 3 tegen bij 2 onthoudingen.

II. BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER RENAAAT LANDUYT, VLAAMS MINISTER VAN WERKGELEGENHEID EN TOERISME.

De bevoegdheden van de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, hebben, voor wat de behandeling in deze commissie betreft, betrekking op de volgende bepalingen :

- decreetsbepalingen : Artikel 12 (programma 52.4), 20 (samen met de Commissie voor Algemeen beleid, Financiën en Begroting) en 58 ;
- begrotingstabel – afdeling I : programma 49.2, 51.7, 52.1, 52.4 ;
- begrotingstabel – afdeling V : ION van categorie A : Herplaatsingsfonds ;
- begrotingstabel – bijlage : ION van categorie B : VDAB (Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding) en Toerisme Vlaanderen.

1. TOELICHTING VAN DE MINISTER

A. Werkgelegenheid (programma's 52.1 en 52.4)

De minister verklaart dat het bij deze begrotingscontrole gaat over technische aanpassingen van de initiële begroting.

1. Programma ‘beroepsopleiding’ (52.1)

Wat het programma ‘beroepsopleiding’ betreft, valt de verhoging van de dotatie aan de VDAB tot dekking van zijn werkingskosten met 675.000 euro te noteren. Die verhoging dekt "gedeeltelijk" de meerkost voor de uitvoering van de CAO 2001-2002 voor het personeel van de VDAB wat betreft het vakantiegeld en de 1 percent weddeverhoging voor de niveau's C en D. De overige meerkost ingevolge die CAO wordt gedragen door een verhoging op de equivalente basisallocatie 41.01 van het programma 52.4 'Werkgelegenheid'.

Voor de aankoop van simulatoren voor vrachtwagenbestuurders en teneinde de verkeersveiligheid te verhogen, wordt de investeringsdotatie 'beroepsopleiding' éénmalig verhoogd met 750.000 euro tot 8,667 miljoen euro.

2. Programma ‘werkgelegenheid’ (52.4)

Zoals hiervoor reeds vermeld, gaat het hier over de verhoging van de dotatie voor werkingskosten VDAB ingevolge de CAO 2001-2002 met een bedrag van 419.000 euro. Verder is de verhoging verwerkt in deze dotatie van 535.000 euro voor de aanwerving van 9 sociale interventieadviseurs bij de VDAB (beslissing Vlaamse regering van 28/02/2003 – punt 12).

Bijkomend valt te de vermeerdering met 2 miljoen euro te noteren van de basisallocatie 41.04 "dotatie aan de VDAB in het kader van de Europese Werkgelegenheidsrichtsnoeren" voor de verdere implementatie van de Lokale Werkwinkels (tot 144).

De verhoging van de machtiging van het Herplaatsingsfonds met 2,070 miljoen euro tot 3,329 miljoen euro is nodig ingevolge de economische terugval en de hieruit voortvloeiende golf van afdankingen, herstructureringen en faillissementen van ondernemingen. Zo ook worden hiervoor de betalingskredieten met 1,445 miljoen euro vermeerderd tot 3,945 miljoen euro.

De kredieten voor stimulering van arbeidsherverdeling en de arbeidsduurvermindering worden verhoogd met 976.000 euro tot 24,098 miljoen euro.

Anderzijds worden binnen dit programma verminderingen doorgevoerd voor de verdere regularisatie van DAC-werknemers voor een totaal bedrag van 306.000 euro :

- project ontwikkelingssamenwerking (79.000 euro) ;
- project HOPE bij Kind en Gezin (122.000 euro) ;
- project maatschappelijk opbouwwerk (105.000 euro) (die kredieten worden overgeheveld naar de sector waarbinnen deze mensen tewerkgesteld zijn) ;
- de verrekening van de saldi van de tewerkstellingsprogramma's 2001/2002 van 10 miljoen euro op de uitgaven voor de gesco's (overschot inzonderheid ingevolge de niet invoering van "de dienstencheques" de vorige jaren).

Dit zijn volgens de minister de voornaamste wijzigingen. Hij besluit met te stellen dat de daling van de "beleidskredieten van programma 52.4 Werkgelegenheid" bij deze budgetcontrole ten belope van 9,416 miljoen euro, vooral het gevolg is van de teruggave saldi van de tewerkstellingsprogramma's. Dat betekent dus geenszins een vermindering van die beleidskredieten ten opzichte van de initiële begroting.

In bijlage bezorgt de minister ook de impact van de maatregelen in het kader van het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004 met de budgettaire weerslag. Bij de begrotingscontrole 2003 worden die middelen "provisioneel" ingeschreven op programma 24.60, basisallocatie 00.18, en naargelang

de noodzaak herverdeeld naar het Werkgelegenheidsprogramma (via een besluit van de Vlaamse regering).

B. Toerisme (programma's 49.2 en 51.7)

Ook in de programma's van de begroting toerisme gaat het bij de begrotingscontrole vooral over technische aanpassingen van de initiële begroting.

1. Voor het programma Toerisme 49.2 is er alleen de wijziging bij basisallocatie 61.01 :

de dotatie Toerisme Vlaanderen voor investeringen (in feite de betalingskredieten) wordt verminderd met 778.000 euro tot 13,222 miljoen euro door de verrekening van het "onbezwaard saldo van de begroting van Toerisme Vlaanderen" op die post. Dat heeft geen effect op de verdere uitvoering van de projecten.

2. Voor het programma Toerisme 51.7 zijn er geen wijzigingen.

Dat programma is beperkt tot de kredieten voor de werking en de ondersteuning van de Vlaamse Raad voor het Toerisme.

De beleidskredieten voor het domein Toerisme zijn dus ongewijzigd na budgetcontrole ten opzichte van de initiële begroting 2003.

2. BESPREKING

De heer Jan Laurys beaamt dat er niet zoveel verschuivingen zijn binnen de begroting voor tewerkstelling. De bekommernissen van zijn fractie werden reeds geopperd bij de opmaak van de begroting en hadden vooral te maken met de verslechterende economische conjunctuur en de weerslag daarvan op de tewerkstelling. Een flankerend economisch beleid, moet ook de tewerkstelling ten goede komen. De vermindering van de economische ondersteuningskredieten sinds 2000 baart ook daarom zorgen. In tijden van crisis zou er net meer moeten worden uitgegeven voor werkgelegenheid, dan in periodes van hoogconjunctuur.

De heer Laurys merkt op dat in BA 01.07 een bedrag is uitgetrokken voor uitgaven in het kader van evenredige arbeidsdeelname en diversiteit. Is dit een bijkomende dotatie aan de SERV met betrek-

king tot de werking voor de commissie “Diversiteit” binnen de SERV ? Is die commissie inmiddels samengesteld ?

De minister antwoordt dat die commissie tot het autonome domein van de SERV behoort, maar hij vermoedt dat die commissie nog operationeel moet worden.

Verder vraagt de heer Laurys meer verduidelijking bij BA 12.22 met een bedrag van 300.000 euro voor studies en onderzoeken. Hier blijken er opmerkingen van Europa te zijn over de in te dienen onkostennota's.

De minister antwoordt dat er effectief meer wordt uitbetaald dit jaar dan er oorspronkelijk is begroot en vandaar ook de aanpassing van de betalingskredieten. Er is inderdaad een discussie met Europa over de bewijsstukken van uitgaven. Er moet nog een relatief zwaar dossier ter zake uit het verleden worden opgelost.

De heer Laurys stelt verder vast dat bij BA 33.02, subsidies aan STC-VZW's, het bedrag voor lonen en werkingskosten met 5000 euro wordt vermindert, zonder dat er een verklaring wordt gegeven. Kan de minister dit verduidelijken ?

Dit is volgens de minister een technische correctie, wegens desindexatie.

Bij BA 34.01 en 34.02, met betrekking tot de aanmoedigingspremies, zegt de heer Laurys dat het oude systeem van arbeidsherverdeling en arbeidsduurvermindering blijkbaar veel blijft kosten, waardoor er bijkomend budget nodig is. Het gaat blijkbaar om een nuloperatie omdat er middelen worden overgeheveld van het budget uitgetrokken voor de uitvoering van het Vlaams intersectoraal akkoord voor de social profit sector. Dit is volgens de spreker enigszins verwonderlijk omdat over dat akkoord zwaar is onderhandeld. Hoe komt het dat het budget van aanmoedigingspremies niet uitgeput is ? Is er niet genoeg interesse voor ?

De minister antwoordt dat de budgetten ruim ingeschat zijn geweest maar dat er in de loop van het jaar nog een verschuiving van federale lasten naar Vlaanderen was, waardoor er meer moest worden uitgegeven voor de maatregelen oude stijl. Voor de uitvoering van het Vlaams intersectoraal akkoord werden meer middelen uitgetrokken dan er effectief nodig waren. Dus is er een bedrag op die BA kunnen gevrijwaard worden, zodat er een compensatie tussen beide BA's mogelijk is. De minister stelt evenwel dat het in de toekomst wellicht zo zal

zijn dat het succes van het tijdskrediet in de social profitsector nog zal stijgen. Maar in deze aanloopperiode is er inderdaad minder budget nodig geweest, dan oorspronkelijk geraamd.

De heer Jan Laurys vraagt bij BA 41.01 meer uitleg bij het bedrag van 535.000 euro voor de sociale interventieteams bij de VDAB.

De minister antwoordt dat er twee medewerkers per provincie (behalve voor Vlaams-Brabant één adviseur), zullen worden ingezet. Dat moet voor de grote vakantie in orde zijn. De salarissen zijn berekend op jaarbasis. De éénmalige ICT-uitrustingskosten ten bedrage van 133.500 euro worden ten laste genomen binnen het huidige werkingsbudget van de VDAB.

De heer Laurys zegt over de dotatie aan het Herplaatsingsfonds, dat dit budget verhoogd is met 1.445.000 euro. Daar moeten tussenkomsten ten gevolge van het faillissement van SABENA uit betaald worden. Maar dit daardoor al vrij zwaar belaste fonds zal door nieuwe faillissementen nog meer worden bezwaard. Zullen er wel voldoende middelen zijn. Gaat men alle toekomstige faillissementen kunnen opvangen ? Zelfs met de voorgestelde verhoging is volgens de heer Laurys het budget nu al uitgeput.

De minister antwoordt dat er een eventuele tweede budgetcontrole nodig kan zijn, als dat inderdaad nodig mocht blijken. De toestand wordt van nabij gevolgd. Een bijkomend budget bij een tweede begrotingscontrole moet aan eventuele tekorten verhelpen. De minister stelt in bijlage een lijst ter beschikking van de tegemoetkomingen, met een opsomming van de bedrijven.

Een volgende vraag van de heer Laurys handelt over BA 41.05 (allerhande uitgaven in het derde arbeidscircuit, onder andere de regularisaties). Wat is de stand van zaken inzake de regularisatie van de gesco's bij de lokale besturen ?

De minister antwoordt dat de bevoegde minister, die de voordij heeft over de gemeenten een inventaris zal moeten maken, zoals reeds lang afgesproken is. De minister zegt zelf de regularisaties van de gesco's in het kader van de politiehervorming te hebben behandeld. Met de vorige federale regering is men niet tot een akkoord gekomen. In elk geval gaat het volledig regulariseren van de gesco's over een groot bedrag, en in feite over een grote transfer van kosten van het federale naar het Vlaamse niveau. In de toekomst moet worden nagegaan in hoeverre de Vlaamse overheid op haar eigen bud-

get tot regularisaties van gesco's kan overgaan. Moet Vlaanderen zulke tewerkstelling toepassen? Het gaat hier volgens de minister om een fundamentele beleidskeuze.

De minister zegt dat het dossier van de DAC's is gedeblokkeerd bij het akkoord over de laatste staatshervorming, waarbij een overheveling mogelijk is. Bij de gesco's is het federale budget in feite een budget van de sociale zekerheid. De overheveling hiervan is echter niet zo eenvoudig als bij de DAC's, want het betekent een transfer van de sociale zekerheid naar de budgetten van de regionale overheden.

De Vlaamse overheid streeft er voor het overige wel naar dat de personeelsleden die tewerkgesteld zijn met een gesubsidieerd contract, aan dezelfde verloning en arbeidsvoorwaarden kunnen werken als de reguliere personeelsleden. Alhoewel er wel een zekere achterstand is op het vlak van sociale zekerheidsopbouw voor die personeelsleden.

Een oplossing zou volgens de minister kunnen zijn dat de gemeenten in de toekomst niet langer met gesco's zouden werken, maar voor hetzelfde bedrag zouden worden gesubsidieerd. Maar dat betekent een stijging met miljarden van het budget, terwijl op dit ogenblik dat geld uit de sociale zekerheid afkomstig is. Het gaat dus wel degelijk om een belangrijke en zware politieke keuze. In elk geval zou er volgens de minister een rem moeten zijn op de creatie van nieuwe gesco's.

Maar ook daar gaat het om een moeilijke discussie. Want ook in de kinderopvang en bij de sociale werkplaatsen wordt er met gesco's gewerkt. Het is vooral voor de sociale zekerheid een zware uitgaanspost.

Voor de gemeenten is er altijd met contingenten gewerkt, wat betekent dat de gemeenten voor een bepaald percentage van hun bestaande personeel een contingent gesco's kunnen in dienst nemen. Dat contingent wordt voortdurend opgevuld en in de praktijk dus niet afgebouwd. De minister is van oordeel dat die continuïteit op een gegeven moment kan worden doorbroken. Bij de politiehervorming deed zich zulk een gelegenheid voor.

De minister is hoe dan ook van oordeel dat de nepstatuten een tijdelijke situatie zijn. Maar in de praktijk blijkt dat het hier dikwijls om structurele toestanden gaat. Bijvoorbeeld werden bij de sociale werkplaatsen destijds in één beweging vaste contracten in gesco's omgezet, omdat dat schijnbaar goedkoper was, waardoor meer mensen aan het

werk konden worden gezet. Het is dus een belangrijke discussie: een omzetting naar gewone contracten zou tot minder tewerkstelling kunnen leiden.

In elk geval stelt de minister dat het regulariseren van de gesco's bij de lokale overheden, zonder verdere tussenkomst van de sociale zekerheid een zeer groot bedrag zou vereisen.

De heer Jan Laurys vraagt bij BA 41.07 (uitgaven in het kader van een meerwaarden-economie), waarom er daar een inlevering is van 1 percent op de werkingsmiddelen.

De minister antwoordt dat dienstencheques altijd een groot gedeelte van dat budget meerwaarden-economie hebben uitgemaakt. Nu is dat systeem operationeel. Het budget was de voorbije jaren al uitgetrokken, maar toen was het systeem van de dienstencheques nog niet in werking getreden. Er was nu een kleine correctie mogelijk op basis van de reële kosten.

Ten slotte vraagt de heer Laurys waarom er een lichte vermindering is in BA 41.08, waarop middelen van het inburgeringsbeleid worden uitgetrokken. Nu dat decreet is goedgekeurd, is het verwonderlijk dat dat budget verminderd is. Er was bij de bespreking immers gebleken dat er te weinig middelen voorhanden waren.

De minister antwoordt dat de middelen wel zullen stijgen, naargelang het decreet operationeel zal zijn. Dat decreet was precies nodig om er een substantieel budget voor te krijgen. Bovendien gaat het hier om een louter technische aanpassing, wagens desindexatie.

De heer Van Goethem heeft bij het inwerkingsbeleid de bedenking dat de begrotingsaanpassing geen rekening houdt met de verplichtingen die het decreet met zich meebrengt. Wil men de budgetten verhogen bij een tweede begrotingsaanpassing, of zal het pas in 2004 operationeel worden?

De minister antwoordt hierop dat voor het gehele inwerkingsbeleid budgetten voorzien zijn in diverse onderdelen van de begroting. Dat is voldoende geëxpliciteerd in de toelichting. Bijvoorbeeld in BA 41.08. De minister stelt dat er genoeg middelen uitgetrokken zijn.

De heer Marc van den Abeelen vraagt of de dienstencheques op 1 mei 2003 wel degelijk operationeel zijn geworden. Welke firma's of instellingen zijn al geaccrediteerd? Zijn dat uitzendbureaus,

privé-ondernemingen ? Als het systeem een groot succes zou worden, worden er dan nog bijkomende middelen uitgetrokken ?

De minister antwoordt dat het systeem operationeel is. Er zijn ongeveer 51 organisaties erkend, waaronder enkele uitzendkantoren. Die gegevens zijn op de website van de dienstencheques terug te vinden (www.dienstencheques.be). Het budget is volgens de minister vermoedelijk voldoende. Het is nog af te wachten wat de volgende federale regering zal willen uittrekken inzake cofinanciering.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey vraagt of de dienstencheques worden uitgebreid naar kinderopvang, zoals de minister president had aangekondigd.

De minister stelt dat dit een goede piste is, maar ze moet budgettair haalbaar zijn.

De heer Frans De Cock vraagt naar een stand van zaken van de lokale werkwinkels. Hoeveel zijn er operationeel en welke worden er nog opgezet ? Wat zal de toekomstige rol van de VDAB en van de lokale overheden daarbij zijn ? Hoeveel staat het met het decreet ter zake ?

De minister antwoordt dat het voorontwerp van decreet op de lokale werkwinkels in volle voorbereiding is. Een lijst met de bestaande initiatieven wordt als bijlage bij het verslag gevoegd.

De VDAB zal via de lokale werkwinkels zijn basisdienstverlening uitoefenen. Maar omdat het om lokale werkwinkels gaat, speelt hier ook een nauwe samenwerking met de gemeenten. De grote discussie bij de hervorming van de VDAB gaat nu over wat de basisdienstverlening moet zijn die de overheid moet garanderen. Dat debat moet ook gezien worden in het kader van de Europese regelgeving. Er is een evolutie om het werkgelegenheidsbeleid te vermarkten, met een rol voor de privé-sector, waaraan taken worden uitbesteed. Daarbij bestaat het gevaar dat de eigen overheidsinstelling voor arbeidsvoorziening, onder druk van de Europese concurrentieregels geblokkeerd wordt. Daarom stelt de minister dat het absoluut nodig is dat de overheid de basisdienstverlening blijft verzorgen. Die mag dus niet afhankelijk worden van de private sector, die per definitie op winst gericht is. Er moet dus voor worden gezorgd dat de eigen organisatie niet in gevaar wordt gebracht, door ze een regie-karakter te geven. Op het vlak van basisdienstverlening moeten gemeenten en VDAB zeker samenwerken. De groeiende sector van de

private uitzendkantoren, moeten daarnaast goed kunnen werken.

Met het oprichten van de T-groep is er uit de overheidsorganisatie al een marktspeler gegroeid. Dit is een volwaardige afsplitsing. Daarmee werd al snel op eventuele problemen ingespeeld.

Voor het overige wijst de minister erop dat de VDAB een grote instelling is en dat een totale hervorming daarom niet overhaast kan gebeuren. Er is een grondige voorbereiding nodig. Bovendien moet er naar draagvlak worden gezocht door overleg met de sociale partners.

Hoe dan ook is een aanpassing van de werking van de VDAB nodig in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid.

In verband met de begroting voor Toerisme vraagt mevrouw Merckx-Van Goey wat de vermindering in het budget van Toerisme Vlaanderen inhoudt.

De minister herhaalt hetgeen hij bij zijn inleiding heeft gezegd. De begroting voor toerisme blijft gelijk. Alleen is er een vermindering in de dotatie van Toerisme Vlaanderen bij de investeringen (in feite de betalingskredieten) door de verrekening van het "onbezwaard saldo van de begroting van Toerisme Vlaanderen" op die post. Dat heeft geen effect op de verdere uitvoering van de projecten.

Volgens mevrouw Merckx-Van Goey gaat er ook 50.000 euro minder naar de sociale toeristische organisaties, die vakanties organiseren voor sociaal zwakkeren. Strookt dit met het op stapel staande decreet Toerisme voor Allen ? Bovendien zijn er in die sector nog enkele andere dalingen, zoals een vermindering in de toelage aan de managements-ondersteuningspunten.

Mevrouw Merckx-Van Goey stelt ook dat er niet veel beweegt op het vlak van het plattelandstoerisme, kamperen op de hoeve en dergelijke projecten.

De minister antwoordt dat er hier en daar inderdaad enkele verschuivingen zijn in de begroting van Toerisme Vlaanderen zelf. Dat heeft te maken met de rationalisering van het beleid dat door de nieuwe administrateur-generaal wordt gevoerd. De minister stelt dat de begroting van die instelling in de toekomst steeds transparanter zal worden. Dat betekent onder andere een afbouw van vzw's.

Wat is de stand van zaken inzake het samenwerkingsakkoord over de reisbureaus, vraagt mevrouw Merckx-Van Goey ten slotte.

De minister antwoordt dat er in dit dossier nog geen verdere evolutie is en hij verwijst naar een antwoord ter zake op een vraag om uitleg van mevrouw Merckx-Van Goey op 15 mei 2003 (Handelingen commissievergadering, C223-WER34).

3. STEMMING

Bij de indicatieve stemming worden de in de commissie besproken decreetsbepalingen en de onderdelen van de begrotingstabel, die tot de bevoegdheden behoren van de heer Renaat Landuyt, Vlaams minister van Werkgelegenheid en Toerisme, aangenomen met 8 stemmen voor, 3 tegen bij 2 onthoudingen.

III. BEVOEGDHEDEN VAN DE HEER LUDO SANNEN, VLAAMS MINISTER VAN LEEFMILIEU, LANDBOUW EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

De bevoegdheden van de heer Ludo Sannen, Vlaams Minister van Leefmilieu, Landbouw en Ontwikkelingssamenwerking hebben, voor wat de behandeling in deze commissie betreft, betrekking op de volgende bepalingen :

- decreetsbepalingen : artikel 24 (samen met de Commissie voor Algemeen Beleid, Financiën en Begroting), 54 en 56 ;
- begrotingstabel – afdeling I : programma 54.1 (behalve ba. 33.02), 54.3, 54.4, 54.5, 54.6, 54.7, 54.8 ;
- begrotingstabel – afdeling V : ION van categorie A : Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector, Vlaams Landbouwinvesteringsfonds.

1. TOELICHTING VAN DE MINISTER

De landbouwbegroting is ter gelegenheid van de begrotingscontrole, zowel in termen van beleids- als betalingskredieten, gestegen ten opzichte van de initiële begroting 2003. Die stijging hangt nauw samen met de eigen invulling van de, in het kader

van de regionalisering, overgekomen voormalige federale landbouwbevoegdheden.

A. CIJFERMATIG OVERZICHT

a. Beleidskredieten

Overeenkomstig de algemene toelichting, dalen de beleidskredieten op de begroting landbouw 2003 van 93.457.000 euro (3,77 miljard BF) naar 91.975.000 euro (3,71 miljard BF), ofwel een daling met ongeveer 1.482.000 euro (60 miljoen BF).

Die cijfers geven echter een foutief beeld van de werkelijk beschikbare beleidskredieten, aangezien er begin 2003 middelen werden overgeheveld vanuit de Lambermontprovisie naar de landbouwbegroting ten bedrage van 6.260.000 euro (253 miljoen BF) beleidskredieten. (via Besluit van de Vlaamse regering van 24/01/03).

Die extra Lambermontmiddelen zijn niet zichtbaar in de administratieve begroting, maar zijn wel effectief beschikbaar in het financiële systeem.

Globaal stijgen de beleidskredieten dus van 93.457.000 euro naar 98.235.000 euro, ofwel een stijging met 4,8 miljoen euro (ongeveer 194 miljoen BF).

Die stijging kan als volgt worden verklaard :

enerzijds een stijging ten bedrage van 10,923 miljoen euro (440 miljoen BF) ; en anderzijds een vermindering met 6.164.000 euro (249 miljoen BF).

1. De stijging ten bedrage van 10,923 miljoen euro (440 miljoen BF)

De stijging van de beleidskredieten met 10,923 miljoen euro (440 miljoen BF) kan als volgt worden verklaard door de volgende stijgingen :

- 4.387.000 euro (177 miljoen BF) in het kader van de voormalige federale maatregelen betreffende hectaresteen biologische landbouw en geïntegreerd pitfruit (herverdelingsbesluit Vlaamse regering 24/01/2003). Vanaf 2003 wordt een nieuw Vlaams beleid inzake de hectaresteen op poten gezet ;
- 62.000 euro (2,5 miljoen BF) in het kader van de opname van biologische landbouw in het lessenpakket van het niet landbouwonderwijs ;

- 100.000 euro (4 miljoen BF) ingevolge het promoten van de biologische landbouw bij een groot publiek. Het betreft de co-financiering van een door VLAM ingediend campagnevoorstel ;
  - 2.781.000 euro (112 miljoen BF) ingevolge een nieuwe raming van de verwachte inkomsten van het Fonds voor de Kwaliteit van de Landbouwproductie ;
  - 600.000 euro (24 miljoen BF) ingevolge een voortzetting van de voormalige federale maatregel inzake bedrijfsbegeleiding (herverdelingsbesluit VR 24/01/2003). Belangrijk hierbij is de financiering van de milieumodule, die als doelstelling heeft de landbouwers vertrouwd te laten worden met het beoordelen van milieurelevante gegevens (nutriënten, water, energie en bestrijdingsmiddelen) op bedrijfsniveau ;
  - 200.000 euro (8 miljoen BF) voor projecten in het kader van het stimuleren en ondersteunen van de hoeve- en streekproducten. Met die middelen wordt voorzien in de nodige Vlaamse co-financiering teneinde invulling te geven aan hoofdstuk 9.3.10 van het Vlaams Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling voor wat de afzet van biologische hoeve- en streekproducten betreft. Er wordt via projecten vooral aandacht geschonken aan kwaliteitsverbetering, kwaliteitsbewaking, het eventueel organiseren van nieuwe afzetkanalen, het informeren en stimuleren van producenten en tenslotte het informeren van consumenten van biologische, hoeve- en streekproducten. Speciale aandacht zal geschonken worden aan de hoeve-slagerijen, zeker gezien hun belang in het algemene imago van de land- en tuinbouw ;
  - 1.273.000 euro (51,4 miljoen BF) in het kader van het garanderen van de werking en investeringen in het Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem (GBCS) (herverdelingsbesluit VR 24/01/2003) ;
  - 207.000 euro (8,4 miljoen BF) in het kader van de Europese verplichtingen om te voorzien in de certificering van de rekeningen van het Betaalorgaan enerzijds en in de organisatie van een interne audit binnen het Betaalorgaan anderzijds. Die verplichtingen vloeien voort uit Europese Verordeningen en het niet uitvoeren van die verplichte taken kan leiden tot sancties, opgelegd door de Europese Commissie ;
  - 334.000 euro (13,5 miljoen BF) voor maatregelen in het kader van het horizontaal programma ‘Visserij buiten doelstelling 1’, 2000-2006. Het betreft maatregelen en projecten met een Europese co-financiering, waarvoor enerzijds middelen voorzien worden binnen FIVA en anderzijds op basisallocatie 31.02 aangaande de structuurverbetering in de aquicultuursector en de visserij ;
  - 34.000 euro (1,4 miljoen BF) ingevolge het aanstellen en muteren van de standplaatsen van de landbouwattachés ;
  - 74.000 euro (3 miljoen BF) in het kader van het ondersteunen van de onderlinge bedrijfshulp ;
  - 4.000 euro (160.000 BF) voor het aanstellen en vergoeden van een Vlaamse regeringscommissaris bij het Belgisch Interventie- en Restitutie Bureau (BIRB).
2. De vermindering met 6.164.000 euro (= 249 miljoen BF)
- In de beleidskredieten binnen de landbouwbegroting zijn er de volgende verminderingen :
- vermindering van de vastleggingsmachtiging van het Vlaams Landbouw investeringsfonds (VLIF) van 4.201.000 euro (169 miljoen BF) ingevolge een herschikking naar het MINA-fonds ter financiering van de krengenverwerking. De overheid zal in 2003 de huidige 50/50 verhouding handhaven ;
  - vermindering van de vastleggingsmachtiging van het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector (FIVA) van 887.000 euro (36 miljoen BF) ingevolge het actuele lagere investeringsniveau en in afwachting van het operationeel worden van de nieuwe FIVA-reglementering in 2003. Deze daling in vastleggingsmachtiging werd gebruikt als compensatie voor een aantal verhogingen, zoals :
    - programma ‘Visserij buiten doelstelling I’ : 334.000 euro ;
    - hoeve- en streekproducten : 200.000 euro ;
    - campagne biologische landbouw : 100.000 euro ;
    - landbouwattachés : 34.000 euro ;
    - betaalorgaan : 145.000 euro ;
    - onderlinge bedrijfshulp : 74.000 euro.

- 122.000 euro (4,9 miljoen BF) als gevolg van de 1% besparingsmaatregel van de Vlaamse regering op de werkings- en investeringskredieten ;
- 62.000 euro (2,5 miljoen BF) ter compensatie van de certificering van de rekeningen van het Betaalorgaan.

b. Betalingskredieten

Overeenkomstig de algemene toelichting, stijgen de betalingskredieten op de begroting landbouw 2003 van 65,7 miljoen euro (2,6 miljard BF) naar 69,4 miljoen euro (2,8 miljard BF), ofwel een stijging met ongeveer 3,6 miljoen euro (148 miljoen BF).

Die cijfers geven echter een foutief beeld van de werkelijk beschikbare kredieten, aangezien er begin 2003 middelen werden overgeheveld vanuit de Lambermontprovisie naar de landbouwbegroting ten bedrage van 1.873.000 euro (75 miljoen BF) betalingskredieten. (Besluit van de Vlaamse regering van 24/01/03)

Ook die bijkomende Lambermontmiddelen zijn niet zichtbaar in de administratieve begroting, maar zijn wel effectief beschikbaar in het financiële systeem.

Dat geeft dus een totale stijging van de betalingskredieten met 5,5 miljoen euro (224 miljoen BF) tot 71,2 miljoen euro (2,9 miljard BF).

De belangrijkste herschikkingen op het niveau van de betalingskredieten zijn :

- een stijging van 2.781.000 euro (112 miljoen BF) als gevolg van een nieuwe raming van het variabel krediet van het Fonds voor de Kwaliteit van de Landbouwproductie ;
- de eigen ontvangsten van VLIF stijgen met ongeveer 1,5 miljoen euro (60 miljoen BF) ;
- in het kader van de regionalisering wordt voorzien in de voortzetting van de voormalige federale maatregel ‘bedrijfsbegeleiding’. Hiervoor wordt 600.000 euro (24 miljoen BF) uitgetrokken (herverdelingsbesluit VR 24/01/2003) ;
- in het kader van het garanderen van de werking en investeringen in het Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem (GBCS) wordt een extra bedrag van 1.273.000 euro (51,4 miljoen BF) uitgetrokken (herverdelingsbesluit VR 24/01/2003) ;

- de dotatie (= betalingskredieten) aan FIVA wordt verminderd met 763.000 euro (31 miljoen BF) (van 2.500.000 euro tot 1.737.000 euro). die 763.000 euro dient als compensatie voor een aantal verhogingen in betalingskredieten, zoals :

- programma ‘Visserij buiten doelstelling I’ : 334.000 euro ;
- hoeve- en streekproducten : 200.000 euro ;
- campagne biologische landbouw : 50.000 euro ;
- landbou wattachés : 34.000 euro ;
- betaalorgaan : 145.000 euro.

B. BELANGRIJKSTE AANPASSINGEN

De minister geeft vervolgens een overzicht van de belangrijkste wijzigingen binnen de landbouwbegroting.

a. geregionaliseerde materies in het kader van Lambermont

Op 13 december 2002 keurde de Vlaamse regering de knelpuntennota ‘Lambermont’ goed. In uitvoering van die beslissing werd begin dit jaar een herverdelingsbesluit opgesteld en goedgekeurd op de Vlaamse regering van 24 januari 2003. Als gevolg hiervan werd vanuit het provisioneel krediet Lambermont 6.260.000 euro (253 miljoen BF) ‘inhoudelijke beleidskredieten’ overgeheveld naar de landbouwbegroting.

Daarnaast werden nog middelen (ongeveer 2.632.000 euro of 106 miljoen BF) voor personeel en werking aangaande landbouw uitgetrokken op de begroting ‘bestaansmiddelen’.

Concreet worden volgende maatregelen met het overgekomen Lambermontgeld gefinancierd :

1. De continuïteit van de voormalige federale maatregelen (bio en pitfruit)

Het spreekt voor zich dat in het eerste echte jaar na Lambermont de continuïteit van de voormalige federale reglementering inzake bio en geïntegreerd pitfruit, behouden moet blijven. Het aanvullend regeerakkoord is ter zake overigens zeer duidelijk :

“De overheveling van landbouwbevoegdheden naar de gewesten moet als resultaat hebben dat

Vlaanderen meer nog dan vandaag komt tot een rechtszekere duurzame landbouw. Alle maatregelen en middelen worden genomen en vrijgemaakt om de continuïteit in de land- en tuinbouw te waarborgen.”

Bovendien gaat het hier om een EU-gecofinancierd programma met boetes indien geen 75 % wordt uitgegeven van het geraamde bedrag. Verder zal de tweede pijler van het landbouwbeleid, waarvan die maatregelen deel uitmaken, in belang toenemen vergeleken met de eerste pijler.

Op basis van het voorgaande is het bijgevolg duidelijk dat de maatregelen, hectaresteen biologische landbouw en geïntegreerd pitfruit, in 2003 verder moeten gefinancierd worden. Bij de herverdeling van 24/01/03 is hiervoor een bedrag van 1.393.544 euro (56 miljoen BF) vastleggingskredieten vanuit het provisioneel krediet Lambermont op de landbouwbegroting uitgetrokken.

2. Wijziging van de federale reglementering inzake hectaresteen bio

Overeenkomstig het Vlaams regeerakkoord, waarin gesteld wordt dat de biologische landbouw speciaal gestimuleerd zal worden, wordt de federale reglementering aangepast waarbij de bio-steun in 2003 wordt hervormd.

Krachtlijnen hierbij zijn :

- omschakelingssteun voor de vijfjarige beheersovereenkomsten ; vooral uitbetalen in de eerste twee jaren , wat de moeilijkste periode is ;
- steun verlenen voor hectaren in nevenberoep zoals dit voor alle Vlaamse maatregelen in het Programmeringsdocument Plattelandsontwikkeling (PDPO) het geval is ;
- een beperkte instandhoudingspremie voor elke hectare bio – ook na de omschakeling ;

Hiervoor is ter gelegenheid van de herverdeling van 24/01/03 een bedrag van 2.993.638 euro (121 miljoen BF) overgeheveld naar de landbouwbegroting.

3. Bedrijfsbegeleiding

Op basis van dezelfde redenen als die vermeld bij de continuïteit van de voormalige federale maatregelen inzake biologische landbouw en geïntegreerd pitfruit, is het duidelijk dat de maatregelen, bedrijfsbegeleiding, in 2003 verder moeten gefinan-

cierd worden. Bij de herverdeling van 24 januari 2003 is hiervoor in totaal een bedrag van 600.000 euro (24 miljoen BF) vanuit het provisioneel krediet Lambermont naar de landbouwbegroting overgeheveld.

Concreet betreft het hierbij ondermeer de financiering van de milieumodule, die als doelstelling heeft de landbouwers vertrouwd te laten worden met het beoordelen van milieurelevante gegevens (nutriënten, water, energie en bestrijdingsmiddelen) op bedrijfsniveau. Bovendien laat de milieumodule het de landbouwers toe gegevens op een gestandaardiseerde en eenvoudige manier bij te houden. Voor het bijhouden van een milieumodule zullen de bedrijfsleidingsdiensten een overeenkomst afsluiten met de land- en tuinbouwers die hun bedrijf laten opvolgen. De bedrijfsleidingsdiensten zorgen voor onderlinge vergelijking van de bedrijven, voorstellen tot verbeteringen en (facultatief) voor een koppeling van de milieumodule aan de bedrijfseconomische boekhouding.

4. Geïntegreerd Beheers- en Controlesysteem (GBCS)

Ter gelegenheid van de herverdeling van 24 januari 2003 werd voor het GBCS in totaal 1.273.000 euro (51,4 miljoen BF) uit het provisioneel krediet Lambermont naar de landbouwbegroting overgeheveld. Die bijkomende middelen voor werking en investeringen werden toegekend om de efficiënte werking van het betaalorgaan, dat gekenmerkt wordt door een hoge mate van technische specificiteit, te garanderen.

b. vastleggingsmachtiging FIVA

Gezien het actuele lagere investeringsniveau en in afwachting van het operationeel worden van de nieuwe FIVA-reglementering (beslissing VR 09/05/03), is ervoor geopteerd de vastleggingsmachtiging te verminderen met 887.000 euro (36 miljoen BF) en te heroriënteren naar enkele andere prioriteiten, zoals :

- campagne biologische landbouw ;
- hoeve- en streekproducten ;
- programma ‘Visserij buiten doelstelling I’ ;
- betaalorgaan : certificering, interne audit.

Verwacht wordt dat het investeringsniveau, op basis van de nieuwe FIVA-reglementering, opnieuw zal aantrekken tegen 2004. Hierdoor kunnen

een aantal compensaties in 2004 teruggezet worden om op die manier de vastleggingsmachtiging van FIVA te herstellen.

C. STAND VAN ZAKEN MET BETREKKING TOT DE REGIONALISERING

a. Personeel

De nominatieve lijst met de overgedragen personeelsleden werd gepubliceerd op 1 oktober 2002.

Het personeelsplan met de bestaande personeelssituatie op het moment van de overdracht is afgewerkt. Momenteel wordt het proces- en personeelsplan voor de toekomstige structuur afgewerkt.

b. Beter Bestuurlijk Beleid

Er wordt gestreefd naar een vlotte integratie van de voormalige federale diensten in de bestaande structuren en in de administratie Landbouw en Tuinbouw binnen het departement EWBL, en binnen het kader van het traject BBB.

De sectorale invulling en het finaliseren van de organisatiestructuur is nu achter de rug, op een aantal knelpunten na (VLAM, landbouwraden, CLE). De processen “as is” binnen het departement zijn geïnventariseerd, zodat kan worden gestart met het uittekenen van de diensten binnen het departement en de IVA's en EVA's.

c. Informatica (ICT)

In samenwerking met SBS werd een migratieplan opgesteld dat nu wordt uitgewerkt. Dit plan voorziet in de overdracht van de verschillende voormalige federale applicaties. Tegen het einde van het jaar moeten de nieuwe Vlaamse ambtenaren toegang hebben tot het intranet van Vlaanderen. In de loop van 2003 zullen de specifieke applicaties geïntegreerd worden in de Vlaamse systemen.

Specifiek voor het Geïntegreerd Beheers- en ControleSysteem werd, wegens de complexiteit, een apart plan opgesteld dat leidt tot een autonoom Vlaams GBCS-systeem. De definitieve uitwerking hiervan wordt in het vooruitzicht gesteld tegen juni 2004.

d. Vlaams betaalorgaan

Door de regionalisering beschikte Vlaanderen over 2 betaalorganen : enerzijds het betaalorgaan van de Administratie Land- en Tuinbouw, anderzijds het betaalorgaan van het voormalige federale Bestuur voor Landbouwproductiebeheer.

Die betaalorganen zijn vanaf 1 april 2003, bij beslissing van de Vlaamse regering van 28 maart 2003, geïntegreerd tot één Vlaams betaalorgaan. Die integratie resulteert op het niveau van de administratie in een vereenvoudiging door het stroomlijnen van de betalingen en, op het niveau van de landbouwer, door het efficiënter ter beschikking stellen van de gegevens over zijn uitbetaalde bedragen.

e. Administratieve vereenvoudiging

Wat betreft de administratieve vereenvoudiging in de landbouw, wordt een tweesporenbeleid gevoerd.

Enerzijds wordt gewerkt aan de vereenvoudiging en afstemming tussen verschillende administraties om in de back-office met elkaar te kunnen communiceren en zich reeds af te stemmen op het KBO-nummer (uniek ondernemingsnummer). Voor 2003 is een uitwisseling van gegevens tussen Sanitel en de Mestbank mogelijk gemaakt voor de rundveehouders. De komende jaren zal dat uitgebreid worden naar de varkenshouders. Tot slot wordt ook de uitwerking van een eenmalige perceelregistratie opgestart.

Anderzijds worden kleine vereenvoudigingen gerealiseerd binnen elke administratie, die de communicatie tussen de individuele landbouwer en de overheid stroomlijnen.

f. Internationaal Landbouwbeleid

Eind dit jaar zal de beslissende fase rond de Mid Term Review van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid worden ingezet. De uitbreiding met 10 kandidaat-lidstaten vanaf 1/5/2004 en de WTO-onderhandelingen bepalen mede het kader. De financiële ruimte voor de landbouwuitgaven eerste pijler is onder het Deense Voorzitterschap vastgelegd tijdens de top in Brussel van november 2002. Tijdens de onderhandelingen in 2003 zal ervoor worden geijverd de Vlaamse beleidsvisie op het internationaal landbouwbeleid te implementeren in het EU-besluitvormingsproces.

g. Doorlichting Onderzoek en Voorlichting

In samenwerking met de minister bevoegd voor Wetenschapsbeleid werd, in uitvoering van het aanvullend Vlaams regeerakkoord, een doorlichting van het onderzoeks- en voorlichtingsveld in de Vlaamse land- en tuinbouw opgestart in 2002. De resultaten van de audit worden bestudeerd en zullen bijgevolg mee richtinggevend zijn voor de toekomstige organisatie. In 2003 worden de eerste voorstellen tot herstructurering uitgewerkt. Verder wordt voorzien in een aanvullende vervolgo opdracht om specifieke vraagstukken inzake de organisatie van het onderzoek verder te analyseren.

D. ENKELE BELANGRIJKE REALISATIES EN DOSSIERS IN 2002

a. De afbouw van de veestapel

In 2003 wordt opnieuw 24.789.000 euro (1 miljard BF) uitgetrokken voor de afbouw van de veestapel. Op 3 jaar tijd werd reeds 99.156.000 euro (4 miljard BF) uitgetrokken.

Via het uitvoeringsbesluit van 20 april 2001 bij het 'stopzettingsdecreet' werd de tussenkomst geregeld voor de afbouw van de varkensstapel voor de aanvragen ingediend in de periode 1 mei tot 30 juni 2001. Die eerste opkoopperiode kende een groot succes. 881 aanvragen werden ingediend. Van die 881 aanvragen werden er 592 in volgorde van ontvangst tot uitputting van het beschikbaar begrotingskrediet (1 miljard BF) behandeld. Uiteindelijk werden 529 dossiers afgewerkt voor een totaal bedrag van 24.775.779 euro (999.452.460 BF) voor 12.485 zeugen/beren en 169.449 mestvarkens. Inzake nutriëntenhalte betekent deze afbouw een vermindering van 2.502.477 kg stikstof en 1.084.195 kg P₂O₅ (fosfaat).

Gelet op het groot succes van de eerste inschrijvingsperiode keurde de Vlaamse regering een tweede indieningsronde goed op 24 mei 2002. Tijdens die opkoopperiode werden 273 aanvragen ingediend. Die aanvragen staan voor 12.714 zeugen en beren en 86.451 mestvarkens. 214 dossiers zijn reeds goedgekeurd voor een bedrag van 9.329.853 euro (376.365.345 BF), terwijl 5 andere dossiers ter waarde van 343.572 euro (13.859.656 BF) nog in behandeling zijn. Met het beschikbaar budget van de tweede inschrijvingsperiode werden de resterende aanvragen van de eerste indieningsperiode behandeld. 219 hebben zich reeds akkoord ver-

klaard met de vooropgestelde stopzettingsvergoeding. Die 219 dossiers staan voor een totaal bedrag van 8.146.589 euro (328.632.600 BF), voor 4.793 zeugen/beren en 53.436 mestvarkens. Daarenboven zijn er nog 3 dossiers in behandeling ter waarde van een bedrag van 159.877,50 euro (6.449.442 BF). Inzake nutriëntenhalte betekent die afbouw een vermindering van 870.372 kg stikstof en 378.852 kg P₂O₅.

Door de verhoging van het budget van 2002 voor de afbouw van de veestapel met (1 miljard) 24.789.000 euro en de mindere respons van de varkenshouders op de tweede opkoopperiode varkens, werd de opkoopregeling uitgebreid naar andere sectoren zodat ook de pluimvee- en rundveehouders een vergoeding kunnen bekomen voor de afbouw van de veestapel. Die beslissing tot uitbreiding naar rund- en pluimvee werd genomen midden 2002 en vervolgens aan Europa ter goedkeuring voorgelegd.

Bij beslissing van de Vlaamse regering van 25/04/2003 werd onlangs concreet uitvoering gegeven aan de bovenvermelde uitbreiding.

De uitbreiding van de sociaal begeleide afbouw van de veestapel draagt bij tot een bijkomende vermindering van de mestoverschotten.

b. Overdracht Lambermont

De Lambermontnota van 11 oktober 2002 met bijbehorend herverdelingsbesluit, heeft er enerzijds voor gezorgd dat de continuïteit van de werking van de geregionaliseerde diensten verzekerd werd tijdens het laatste trimester van 2002, voor een totaalbedrag van 8,436 miljoen euro (340 miljoen BF), en anderzijds voor het opvangen van de lasten van het verleden, voortspuitend uit de voormalige landbouwfondsmaatregelen (bijvoorbeeld de hectarepremies bio en pitfruit, bedrijfsbegeleiding, enzovoort), voor een totaalbedrag van 10,150 miljoen euro (409 miljoen BF).

De bedragen van bovenvermeld herverdelingsbesluit werden vanuit het provisioneel krediet Lambermont overgeheveld naar de nieuwe basisallocaties op het gecreëerde programma 54.30 binnen de landbouwbegroting.

De Lambermontnota van 13 december 2002 had als doel enkele knelpunten op te lossen met het oog op de continuïteit van de geregionaliseerde diensten en de voormalige federale maatregelen. Het bijbehorende herverdelingsbesluit werd op 24

januari van dit jaar goedgekeurd door de Vlaamse regering.

Kort samengevat werden voor drie belangrijke knelpunten bijkomende middelen uitgetrokken :

- continuïteit van de maatregelen voormalig Landbouwfonds (hectarepremies bio en geïntegreerd pitfruit, bedrijfsbegeleiding) en nieuw beleid door middel van een wijziging van de federale reglementering hectarepremies biologische landbouw) : 4.987.182 euro (201 miljoen BF) ;
- betaalorgaan – GBCS : werking, investeringen en personeel (informatici) : 2.160.763 euro (87 miljoen BF) ;
- personeel : aanwervingen in verband met functies en takenpakketten die als gevolg van de regionalisering niet meer ingevuld waren : 1.261.053 euro (51 miljoen BF).

Bovenstaande bedragen werden via het herverdelingsbesluit van 24 januari 2003 overgeheveld vanuit het provisioneel krediet Lambermont naar de basisallocaties van de, bij begrotingsopmaak 2003, nieuw gecreëerde programma's 54.40, 54.50, 54.60, 54.70 en 54.80, die een afspiegeling zijn van de voormalige federale organisatiestructuur.

c. Tweede pijler van het Europese landbouwbeleid

In de periode 2000-2001 heeft Vlaanderen slechts beperkt gebruik kunnen maken van de mogelijkheden van die tweede pijler. Hiervoor zijn er twee redenen. Vlaanderen was vroeger niet pro-actief bezig met de invulling van de tweede pijler, die was ingezet met verordening 2078/92. samen met de indiening van het programma moest ook de reglementering ofwel aangepast ofwel volledig vernieuwd worden. Om dezelfde redenen kwam er te weinig respons van boeren en tuinders op deze maatregelen.

In de periode 2001-2002 hebben wij zienderogen onze achterstand ingehaald. Meer dan 90 percent van de beschikbare EU-kredieten werden gebruikt, waarbij het investeringsbeleid, de milieuvriendelijke productiemethoden, de vorming en begeleiding en de steun voor verwerking en afzet boven de 100 percent van het toegestane budget uitkomen.

In de prognose voor 2002-2003 wordt duidelijk dat alle EU-middelen nodig zullen zijn om de duurzame landbouw verder te bevorderen.

Bovendien is het belangrijk te wijzen op het feit dat, als gevolg van de regionalisering, de volledige tweede pijler van het Europese landbouwbeleid onder Vlaamse bevoegdheid valt.

d. Inhaaloperatie VLIF

VLIF heeft zichzelf als doelstelling opgelegd individuele dossiers binnen de 6 maanden af te handelen.

In 2002 werden 4282 nieuwe beslissingen genomen. Hiermee zijn momenteel bijna alle aanvragen van 2001 en nog 2046 aanvragen van 2002 afgehandeld. Niettegenstaande er nog een aantal dossiers van meer dan 6 maand in behandeling bleven op 1 januari 2003, kan over het algemeen gesteld worden dat de inhaaloperatie is voltooid, vermits die dossiers gecompenseerd worden door de afhandeling in 2002 van (zeer) recente aanvragen. Het overblijvend aantal (ongeveer 2000) komt overeen met het aantal indieningen in 6 maand (4220 indieningen in 2001 en 3943 in 2002).

e. Korte keten verkoop

VLIF betoelaagt de rechtstreekse verkoop, wat betekent dat een steunpercentage van 40 percent bij het (ver)bouwen of inrichten van verkoopruimte voor rechtstreekse verkoop aan consumenten en detailhandel. Daarnaast werd in 2002 voor het eerst geld uitgetrokken voor projecten in het kader van hoeveverkoop (hoeveproducten), namelijk 200.000 euro (8 miljoen BF).

Die projecten bestonden uit :

- het oprichten van een steunpunt hoeveproducten, verantwoordelijk voor voorlichting en advies ;
- het opstellen van een brochure aangaande wetgeving rond hoeveproducten, waardoor een inventaris kan worden gemaakt van knelpunten inzake wetgeving, controle of bouwvergunning ;
- het werken rond normering en kwaliteitscontrole, hetgeen moet leiden tot een duidelijke structuur inzake controle en het opstellen van lastenboeken.

Die projecten rond hoeveproducten moeten uiteindelijk uitmonden in een heuse wetgeving met bij-

behorend actieplan ter verdere stimulering van de hoeve- en streekproducten.

Ook wat de korte keten bij biologische projecten betreft, werden een aantal projecten gefinancierd :

- voedselteams ;
- voorlichting en advies aan boeren die willen starten met thuisverkoop en advies inzake lokale marketing ;
- directe verkoop van groenten (bijvoorbeeld groenten – abonnementen).

Dergelijke projecten hebben een zeer belangrijke en gunstige invloed op de algemene imagovorming rond de landbouwsector.

E. BELANGRIJKE DOSSIERS 2003

Tenslotte geeft de minister een overzicht van de belangrijkste dossiers aangaande landbouw in 2003.

a. Afbouw van de veestapel

Zoals eerder reeds aangehaald werd de opkoopregeling uitgebreid naar andere sectoren zodat ook de pluimvee- en rundveehouders een vergoeding kunnen bekomen voor de afbouw van de veestapel. Die beslissing tot uitbreiding naar rund- en pluimvee werd genomen midden 2002 en vervolgens aan Europa ter goedkeuring voorgelegd.

Bij beslissing van de Vlaamse regering van 25 april 2003 werd onlangs concreet uitvoering gegeven aan bovenvermelde uitbreiding.

Wat de financiering van de afbouw veestapel betreft, zijn in 2003 volgende middelen beschikbaar zijn :

- 24.789.000 euro uitgetrokken voor de inschrijfperiode 2003 voor de varkensafbouw (beslissing van de Vlaamse regering van 10 november 2000, waarin gesteld wordt in 2001, 2002 en 2003 telkens 1 miljard BF uit te trekken) ;
- 24.789.000 euro uitgetrokken voor de afbouw rund- en pluimvee (zie het tweede geplande miljard BF in begroting 2002) ;
- het saldo van 24.789.000 euro, uitgetrokken voor de tweede inschrijfperiode 2002 voor de

varkensafbouw wegens het geringe aantal inschrijvingen en het groot aantal aanvragers die uiteindelijk niet akkoord gingen met de voorgestelde stopzettingsvergoeding, 6.809.108,04 euro (275.000.000 BF). Dit is de saldo-maximale inschatting, indien degenen die nog akkoord moesten verlenen, akkoord gaan én effectief stoppen en de nog te beslissen dossiers maximaal gunstig worden beslist én de aanvrager hiermee akkoord gaat én effectief stopt. Dus in ieder geval is er een bedrag van ongeveer 6.809.000 euro.

Indicatief kan het totale beschikbare budget van 56.387.000 euro (2.275.000.000 BF) aangaande afbouw veestapel opgesplitst worden naar :

- 24.789.000 euro voor afbouw varkensstapel (derde inschrijfperiode) ;
- 24.789.000 euro voor afbouw rundvee, gezien de ruime interesse van de rundveehouders ;
- saldo van vorige inschrijfperiode varkensafbouw van minstens 6.809.108 euro voor afbouw pluimvee ;

Er is uiteraard de mogelijkheid om na afwerking van alle aanvragen per diersoort, het saldo van de voorbehouden verdeelde bedragen te verschuiven tussen de diersoorten naargelang de noodwendigheden.

De huidige stand van zaken van aantallen geïnteresseerden in de afbouw van de veestapel is als volgt :

- pluimvee : 26 inschrijvingen ;
- varkens : 155 inschrijvingen ;
- rundvee : 420 inschrijvingen.

Er komen bovendien nog steeds aanvragen of geïnteresseerden bij.

b. Decreet duurzame landbouw

Het decreet duurzame landbouw, dat momenteel ter advies voorligt bij de Raad van State, tracht een wettelijk kader te scheppen waarmee op een krachtigere manier invulling kan gegeven worden aan de tweede pijler van het Europees landbouwbeleid.

De legistieke basis voor de uitvoering van de tweede pijler van het Europees landbouwbeleid, die nog verder in belang zal toenemen, en van het

Vlaams Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling is momenteel minimaal, versnipperd en soms onvoldoende. Desondanks werden inmiddels reeds een aantal regelingen herzien en aangepast in het licht van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling : aanpassing van de reglementeringen Vlaams Landbouwinvesteringsfonds en bevordering milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden en nieuwe reglementering inzake begeleiding biologische landbouwbedrijven bij opstart omscholing.

Het momenteel voorliggend ontwerpdecreet 'duurzame landbouw' beoogt een decretale basis te creëren voor een aantal aanvullende initiatieven die voortvloeien uit de werkzaamheden van het Strategisch Project Duurzame Landbouw en het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling waarvoor momenteel een weinig coherente of een onvoldoende decretale basis voorhanden is.

Het gaat hierbij om initiatieven op het vlak van steunmaatregelen ter bevordering van duurzame landbouw ; landbouwvorming, sensibiliseringsacties ter bevordering van een duurzame landbouw en landbouweducatie

Momenteel wordt eveneens reeds werk gemaakt van uitvoeringsbesluiten aangaande naschoolse vorming en landbouweducatie.

c. Duurzaam visserijbeleid

Het Ecologisch Kenniscentrum voor Aquicultuur en Visserij zal zich toeleggen op alle technieken en methoden die de duurzaamheid van de aquicultuur en visserij kunnen bevorderen. Eerst wordt er een inventaris opgemaakt van de (over de gehele wereld) gebruikte technieken en methoden. Na die inventarisering zullen die technieken en methoden nader worden bestudeerd op hun ecologische waarde en op hun toepasbaarheid binnen de Vlaamse context. Uit die lijst zal er vervolgens een selectie worden gemaakt van de technieken en methoden die concreet uitgetest kunnen worden met Vlaamse geïnteresseerden. Er wordt samengewerkt met bestaande onderzoekscentra zoals het Departement Zeevisserij en het Vlaams Instituut voor de Zee (VLIZ). Het Ecologisch Kenniscentrum zet tevens netwerken op met buitenlandse onderzoeksinstituten en specialisten terzake.

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan één van de beleidsprioriteiten aangaande 'Visserij', namelijk een economisch leefbare en duurzame visserij met

nieuwe, verbeterde en milieuvriendelijk (vis) technieken. (zie beleidsbrief 2003 Visserij)

d. Wijziging hectarepremies biologische landbouw

Overeenkomstig het Vlaams regeerakkoord, waarin gesteld wordt dat de biologische landbouw speciaal gestimuleerd zal worden, wordt de federale reglementering aangepast waarbij de steun aan de biologische landbouw in 2003 wordt hervormd. De krachtlijnen van die hervorming zijn :

- omschakelingssteun voor de vijfjarige beheersovereenkomsten, vooral uit te betalen in de eerste twee jaren (hetgeen de moeilijkste periode is) ;
- steun verlenen voor hectaren in nevenberoep zoals dit voor alle Vlaamse maatregelen in het Programmeringsdocument Plattelandsontwikkeling het geval is ;
- een beperkte instandhoudingspremie voor elke ha bioteelt, ook na de omschakeling.

Het dossier betreffende de wijziging van de hectaresteen biologische landbouw doorloopt momenteel de procedure van Inspectie van Financiën en begroting.

e. Nieuwe FIVA reglementering

De nieuwe FIVA-reglementering, definitief goedgekeurd door de Vlaamse regering op 9 mei 2003, betekent in algemene termen, een beperkte verruiming van de doelgroep, een versteviging van de Vlaamse verankering van betoelagde bedrijven en de mogelijkheid tot het toekennen van een ecobonus onder de vorm van een aanvullende kapitaalpremie.

Bij het bepalen van de hoogte van de FIVA-steun wordt meer differentiatie ingevoerd, in het bijzonder met betrekking tot het al dan niet ecologisch en duurzaam karakter van de investeringen. Hierbij wordt boven op de basissteun een ecobonus in het vooruitzicht gesteld voor een aantal investeringen met positieve effecten op het leefmilieu, de duurzaamheid van de visserijactiviteit en de arbeidsomstandigheden aan boord.

f. Het Vlaams geïntegreerd betaalorgaan

De betaalorganen zijn vanaf 1 april 2003, bij beslissing van de Vlaamse regering van 28 maart 2003,

geïntegreerd tot één Vlaams betaalorgaan (zie hoger).

g. Ammoniakreductie

VLIF zal vanaf dit jaar steun verlenen aan elke investering inzake ammoniakreductiestallen. De voorwaarde van grondgebondenheid wordt geschrapt voor niet grondgebonden bedrijven. Het dossier ligt momenteel ter advies bij Europa. Er wordt verwacht dat het antwoord van Europa nog voor de zomer zal verleend worden.

h. Vogelpest

In het kader van de vogelpest heeft minister Vera Dua een stand van zaken als mededeling voorgelegd aan de Vlaamse regering op 9 mei 2003 en daarenboven is er momenteel reeds een concreet dossier ter advies voorgelegd aan de begrotingsinstanties.

Pluimveehouders leiden schade door de maatregelen in de strijd tegen de vogelpest. De schade is van diverse aard. Naast directe schade wegens verlies van dieren door opruiming is er belangrijke economische schade wegens leegstand. De schade wegens leegstand wordt niet gecompenseerd door de federale overheid of het sanitaire fonds.

Voorliggende maatregelen beogen, mits akkoord van de EU (waarover reeds overleg is geweest op 16 mei 2003) :

- de toekenning van steun onder vorm van rentesubsidie en ambtshalve overheidswaARBorg op een overbruggingskrediet dat gelijk is aan de schade ingevolge leegstand, verminderd met de sanitaire leegstand ;
- de gedeeltelijke compensatie voor 80 %, van de schade ingevolge leegstand, verminderd met de sanitaire leegstand en 7 dagen ten laste van de kandidaat-begunstigde. Die steun wordt verleend onder vorm van een kapitaalpremie verminderd met de gekapitaliseerde rentesubsidies op het overbruggingskrediet.

Bij de leegstand wordt geen onderscheid gemaakt tussen leegstand ten gevolge van opruiming en gedwongen leegstand om economische redenen (niet kunnen bevolken van de stal na productiecyclus). De compensatie heeft geen betrekking op de periode van verplichte sanitaire leegstand, gedifferentieerd volgens de speculaties, vermeerderd met een

leegstand van 7 dagen ten laste van de pluimveehouder.

Bij de huidige VLIF-regelgeving kunnen getroffen veehouders onder bepaalde voorwaarden genieten van gunstmaatregelen ten laste van het VLIF wanneer de veestapel opgeruimd wordt bij de bestrijding van besmettelijke veeziekten. De maatregel omvat een rentesubsidie en gewestwaARBorg op een overbruggingskrediet of een kapitaalpremie. De toepassingsmogelijkheden zijn niet afgestemd op de beoogde modaliteiten inzake compensatie van de schade :

- het ministerieel besluit geeft een limitatieve opsomming van een aantal besmettelijke veeziekten waarbij vogelpest (aviaire influenza) niet opgenomen is ;
- steun wordt alleen verleend na (volledige) opruiming van de veestapel. Zodoende kunnen bedrijven die alleen geblokkeerd werden of alleen economische schade hebben opgelopen (noodgedwongen leegstand) bij de huidige regelgeving geen beroep doen op steun.

Om concreet en op ruimere schaal (alle bedrijven met schade) steunverlening mogelijk te maken is een wijziging noodzakelijk van het betreffende ministerieel besluit.

De wijzigingen die worden voorgesteld, zijn de volgende :

- teneinde alle bedrijven die schade lijden toegang te geven tot de steunregeling moet de opsomming van dierziekten waarbij de maatregelen van kracht worden, aangevuld worden met vogelpest (aviaire influenza). Alleen veeziekten die door de overheid op een georganiseerde manier bestreden worden, zijn aanvaardbaar ;
- de voorwaarde onder dewelke het bedrijf werd opgeruimd, dient verruimd te worden tot een voorwaarde die ook de niet rechtstreeks getroffen bedrijven toegang geeft tot de steunregeling.

Er wordt een beperkte retroactieve toepassing (vanaf 1 april 2003) van de maatregel voorgesteld om alle bedrijven die schade geleden hebben in de mogelijkheid te stellen te genieten van de steunmaatregelen.

De budgettaire weerslag van die maatregelen is als volgt :

1. Overbruggingskredieten

De budgettaire weerslag voor wat betreft de overbruggingskredieten wordt ingeschat aan de hand van het aantal stuks pluimvee, de leegstandsvergoeding per dier en een raming van de aanvaarde periode van leegstand.

Diersoort	Aantal	Schade door leegstand (in euro per dag)	Leegstand (dagen) aanvaard voor bepalen schade (2)	Totale schade door leegstand (euro)
Braadkippen	20.000.000	0,0040	(42)	3.360.000
	1.500.000 (1)	0,0040	(60)	360.000
Legkippen	2.175.000 (2)	0,0092	(105)	2.101.050
Broeierijen (3)	720.000			
Totaal bedrag in aanmerking voor overbruggingskredieten				6.549.050

- (1) extra leegstand voor ontruimde bedrijven
- (2) de sanitaire leegstand (en de dagen leegstand ten laste van de kandidaat-begunstigde) worden niet in rekening genomen
- (3) voor de leegstand in de broeierijen is er een verlies van 0,028 euro per niet – ingelegd broedei. Voor 4 weken levert dit 728.000 euro. (6,5 miljoen broedeieren per week).

In de mate dat de bedrijven die aan de voorwaarden voldoen om een overbruggingskrediet aan te vragen, dit ook allemaal doen en voor het volledige schadebedrag ingevolge leegstand, bedraagt de kost aan rentesubsidie 392.943 euro (3 % rentesubsidie gedurende 3 jaar). In de mate dat de schadevergoeding snel betaald wordt en verplicht afgelost op het krediet, zal de reële kost lager zijn.

2. Kapitaalpremie

Bij de berekening van de kosten voor de kapitaalpremie wordt uitgegaan van een compensatie van 80 percent van de schade ingevolge leegstand en worden de eerste 7 dagen van de uitzonderlijke leegstand ten laste van de kandidaat – begunstigde genomen.

Diersoort	Aantal	Schade door leegstand (in euro per dag)	Leegstand (dagen) aanvaard voor bepalen schade (2)	Totale schade door leegstand (euro)
Braadkippen	20.000.000	0,0040 * 0,8	(35)	2.240.000
	1.500.000 (1)	0.0040 * 0,8	(60)	288.000
Legkippen	2.175.000 (2)	0,0092 * 0,8	(98)	1.568.784
Broeierijen (3)				582.400
Totale schatting kapitaalpremie				4.679.184

- (1) extra leegstand voor ontruimde bedrijven
- (2) rekening houdend met 7 dagen leegstand ten laste van de kandidaat – begunstigde
- (3) voor de leegstand in de broeierijen is er een verlies van $0,028 * 0,8$ euro per niet – ingelegd broedei

De financiële raming inzake het vergoeden van de economische schade aan de pluimveebedrijven bedraagt 4.679.184 euro.

2. BESPREKING

De heer Jef Van Looy vraagt nog enkele verduidelijkingen. Volgens hem gaat er 4,2 miljoen euro van het VLIF naar het MINA-fonds, waarlangs dan de krengenverwerking wordt betaald. Is het logisch dat Vlaanderen voor de krengenverwerking moet opdraaien ? De federale overheid beslist wat er moet worden vernietigd, maar het moet wel door de Vlaamse overheid worden betaald. Hoe zal dit werkbaar blijven ? De federale overheid kan op die manier beslissingen nemen die het Vlaamse budget sterk bezwaren. Betekent die 4,2 miljoen euro ook, dat het hier om een overschot binnen het VLIF gaat ? Wat zijn dan de oorzaken van zulk een groot overschot ?

De minister antwoordt dat de herschikking ingegeven is door het feit dat het grootste deel van de uitgaven inzake krengenverwerking betrekking heeft op de landbouwsector. De tijdelijke vertraging bij het VLIF heeft vooral te maken met een vertraging in de opstart van de tweede pijler. Daarrond heeft de Vlaamse regering nu alle beslissingen genomen, zodat de volledige machtiging van het VLIF volgend jaar nodig zal zijn.

Moet Vlaanderen de krogenopruiming volledig financieren ? Er is steeds gezegd dat het om afvalverwerking en dus om een Vlaamse materie gaat. Is dit een terechte oplossing voor de huidige problemen ? Het is wel de feitelijke toestand zoals die nu is. Er zijn ooit wel voorstellen geweest om dat te financieren via een ingewikkeld mechanisme uit federale middelen, maar dat was geen vanzelfsprekendheid, aldus de minister.

De heer Van Looy gaat er van uit, dat er dan op zijn minst toch een overleg tussen het gewest en het federale voedselagentschap moet zijn over de beslissingen tot vernietiging.

De minister antwoordt dat er in elk geval een afspraak is dat de operationele kosten voor de opruiming van pluimvee in het kader van de vogelpest ten laste van de federale middelen zijn. Dat wil zeggen : het opruimen en verwijderen door de sanitaire ploegen. Ook de afvoer van de krogen naar de vernietigingsinstallaties is betaald door het Voedselagentschap. De economische waarde van de opgeruimde dieren wordt vergoed door het Sanitair Fonds, dat gespijsd wordt door de sector. Voor Vlaanderen blijven dan de economische schade tengevolge van de leegstand en de eigenlijke afvalverwerking als kosten over. Voor het overige was er geen overleg tussen het gewest en het federaal voedselagentschap bij de beslissing tot vernietiging. Dit is immers de volledige bevoegdheid en verantwoordelijkheid van het agentschap. Het agentschap is daarbij trouwens gebonden aan de Europese regels ter zake. Voor de vergoeding van de economische schade tengevolge van de leegstand, moet er ook nog een goedkeuring van Europa komen.

De heer Van Looy vraagt naar een stand van zaken in de verdere afwikkeling van de vogelpest. Hoe lang moet de leegstand na opruiming duren ? Hij heeft de indruk dat die periode wel erg lang is hetgeen een zware economische weerslag heeft. Men kan pas testen op veiligheid in de stallen, als de mest verwijderd is. Maar als men talmt met de mestverwijdering, wordt de leegstand in tijd nog langer gerekt. Wat is de stand van zaken bij de mestopruiming ? Het verwijderen van de mest is een Vlaamse bevoegdheid, dus moet de Vlaamse overheid zijn verantwoordelijkheid nemen, en mag er niet langer mee worden gewacht ?

De minister antwoordt dat de verwerking van de besmette mest niet echt de oorzaak is van de verlenging van de leegstand. De mest van de besmette bedrijven is al volledig afgevoerd en verbrand bij Indaver. De mest van de andere geruimde bedrij-

ven in Limburg, waar er geen besmettingshaarden waren, is afgevoerd naar enkele kleinere verwerkingsbedrijven (De Kleyn en Walkro). Die mest wordt opgeslagen en gecomposteerd. Ook die operatie is afgelopen. Daarna moeten de bedrijven nog ontsmet worden, maar dat kan enkel gebeuren nadat ook alle voeders en stro zijn verwijderd. Die operaties worden ook volledig geleid door het voedselagentschap. Dat gebeurt in nauwe samenwerking met de Mestbank voor wat de mestverwijdering betreft. De mest en de voeders van de besmettingshaarden wordt in samenwerking met OVAM door het voedselagentschap verwijderd.

De heer Van Looy stelt vast dat er in de beleidsverklaringen van de minister heel wat aandacht voor biolandbouw en biotuinbouw is. Wat is de reële evolutie van de productie en het areaal de laatste drie jaar ? Volgens de heer Van Looy zijn de berichten hierover eerder alarmerend en dat die snel achteruitgaat. Wat is dan de reden van die daling ?

De heer Bogaert heeft hierbij ook zijn bedenkingen, omdat het streefdoel van de vorige minister van Landbouw was om tot 10 procent biolandbouw over een periode van tien jaar te komen. Minister Dua had die doelstelling al moeten bijstellen, tot een 2 à 3 procent in de huidige omstandigheden. Kondigt zich een wijziging in het beleid ter zake aan ? Is er streven naar meer ondersteuning of zal men de sector van de biolandbouw op natuurlijke wijze verder laten groeien ?

De cijfers over het areaal worden door de minister ter beschikking gesteld als bijlage bij het verslag. In elk geval blijft het een beleidsoptie voor de Vlaamse regering om de biolandbouw verder te promoten en te ondersteunen. Misschien is er hier en daar een bijsturing nodig. In het kader van de week van de biolandbouw, zal de regering een aangepast actieplan ter ondersteuning en stimulering van de biolandbouw bespreken.

De minister stelt wel dat er een achterstand is tegenover de doelstellingen die minister Dua destijds heeft vooropgesteld. De problemen hebben vermoedelijk voornamelijk te maken met een gebrek aan organisatie in de afzetstructuren. Het is dus vooral een distributieprobleem. Er is een vrij beperkt aanbod, maar er is in elk geval voldoende vraag.

Er moet volgens de minister ook een duidelijk onderscheid worden gemaakt tussen de biolandbouw en de geïntegreerde fruitteelt. Hier is er toch wel een aanzienlijke stijging.

Mevrouw Gisèle Gardeyn-Debever stelt dat grote bedrijven, als ze willen overschakelen naar biolandbouw, worden afgeschrikt, door de lange tijd die het duurt vooraleer ze als bedrijf de volledige overschakeling naar biolandbouw hebben gemaakt. Daardoor is het moeilijk een zicht te hebben op de afzetmogelijkheden.

De heer Van Looy vraagt ook naar een evolutie van de veestapel en de opkoopregeling. Wat is er uitgegeven bij de opkoopregeling ? Wat is het aantal dieren dat is verminderd. Er is al van nature een vrij grote inkrimping geweest. Wat is daarnaast het aandeel van de opkoopregeling in de vermindering.

De minister verwijst in zijn antwoord naar de cijfers die hij ter zake in zijn inleiding heeft gegeven. Hij stelt een meer uitgebreid overzicht ter beschikking als bijlage bij dit verslag.

Tenslotte vraagt de heer Jos De Meyer naar de stand van zaken met betrekking tot het decreet op de grondenbank, dat al in 1999 bij het begin van de legislatuur werd aangekondigd.

De minister antwoordt dat dit decreet in de loop van 2003 wordt afgerond.

3. STEMMING

Bij de indicatieve stemming worden de in de commissie besproken decreetsbepalingen en de onderdelen van de begrotingstabel, die tot de bevoegdheden van de heer Ludo Sannen, Vlaams Minister van Leefmilieu, landbouw en ontwikkelingssamenwerking behoren, aangenomen met 8 stemmen voor, bij 5 onthoudingen.

De verslaggevers

De voorzitter

Veerle DECLERCQ   André-Emiel BOGAERT
Jan LAURYS

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 :

Impact van de maatregelen in het kader van het Vlaams Werkgelegenheidsakkoord
2003-2004 met de budgettaire weerslag

Werkgelegenheidsakkoord 2003-2004					
Bestaande maatregelen	Stand van zaken	Actie in nabije toekomst	Begroting 2003 extra *	Begroting 2004 extra	
Sectorale convenants * uitbreiding * coördinatie van netwerken	Bespreking op 28-04-2003	* aanduiding van personeelsinzet binnen SERV * aanduiding van potentieel aan bijkomende consultants en bereik van bestaande	380.000 (RL) (ba 32.04 - pr. 52.4)	750.000 (RL) (ba 32.04 - pr. 52.4)	
SERV-Beroepsprofielen	-	Voorstel uit te werken door SERV	250.000 (JG)	250.000 (JG)	
Woon-werkverkeer			620.000 (GB)	1.240.000 (GB)	
Opleidingscheques voor bedrijven	Bespreking 28-04-2003	* voorstel tot administratieve vereenvoudiging en versnelling verder onderzoeken, samen met oplevering van eerste evaluatierapport inzake bereik * voorstel uitbreiding van het toepassingsbied : oplijsten van organisaties die vervat zijn in door VIA of federaal akkoord en uitbreiding tot ganse private sector * versterking VIVO uitwerken	2.200.000 (JG)	2.200.000 (JG)	
Nieuwe maatregelen					
Opleidings- en begeleidingscheques voor werknemers	Bespreking 28-04-2003	Overleg gepland op 21-4-2003 en 22-4-2003 : * rol VDAB * vernieuwde besluiten	7.260.000 (RL) (ba 41.01 - pr. 52.1)	10.660.000 (RL) (ba 41.01 - pr. 52.1)	
Diversiteitsbeleid * taalverwerving * trajectbegeleiding * jobcoach * diversiteitsplannen * inschakelingspremie arbeidsgehandicapten	Bespreking 28-4-2003	Diversiteitsplannen opnemen in planning	7.100.000 (RL)pr.52.4 1.680.000 (ba 41.08) 1.250.000 (ba 41.01) 1.240.000 (ba 41.01) 1.500.000 (ba 01.07) 1.430.000 (ba 01.07)	9.780.000 (RL)pr.52.4 3.360.000 (ba 41.08) 2.000.000 (ba 41.01) 1.490.000 (ba 41.01) 1.500.000 (ba 01.07) 1.430.000 (ba 01.07)	
Starterspremie	Bespreking 28-04-2003	Doorverwezen naar overleg op 21-4-2003 en 22-4-2003 : * uitgangspunten en uitwerking	2.000.000 (JG)	5.400.000 (JG)	
Lastenverlaging			- (DVM)	36.450.000 (DVM)	

Schenkingsrechten in kader van opvolging			- (DVM)	bedrag is voor de 2 (DVM)
Impulsprogramma kinderopvang			<u>5.540.000</u>	<u>7.890.000</u>
* bijkomende plaatsen buitenschoolse			1.370.000 (RL)	1.930.000 (RL)
			(ba 41.02 - pr. 52.4)	(ba 41.02 - pr. 52.4)
			2.460.000 (MV)	3.090.000 (MV)
* bijkomende plaatsen flexibele opvang			1.050.000 (MV)	2.160.000 (MV)
* harmonisering Weer-werk-gesco's			650.000 (RL)	710.000 (RL)
			(ba 41.02 - pr. 52.4)	(ba 41.02 - pr. 52.4)

* Deze middelen zijn provisioneel ingeschreven bij de budgetcontrole 2003 onder pr. 24.60, ba 00.18, en worden herverdeeld via BVR op basis van artikel 20 van het aangepast uitgavendecreet 2003.

BIJLAGE 2 :

Overzicht van de tegemoetkomingen in het kader van het Herplaatsingsfonds

Dossier	Firmanaam	Gewone tegemoetkomingen	Verhoogde tegemoetkomingen
HF.021	NV Alesa	24	4
HF.022	NV Trost Group Belgium	81	16
HF.025	BVBA Trigon	0	0
HF.013	NV City Bird	32	6
HF.026	NV Tam International	55	11
HF.027	NV Mevi	20	4
HF.028	NV Vivanex	22	4
HF.029	NV Teldico	1	0
HF.032	NV Brepols Graphic Ind.	108	21
HF.033	NV United Bicycles Assembly	154	30
HF.034	Groep Sofitex	391	78
HF.030	NV AM Graphidec	8	1
	TOTAAL	896	175

BIJLAGE 3 :

Stand van zaken lokale werkwinkels

In december 2002 werd een mededeling aan de Vlaamse regering overgemaakt (VR/2002/1312/MED10) betreffende de stand van zaken van de lokale werkwinkels. In december 2002 waren 93 lokale werkwinkels van de 144 operationeel. Vandaag heeft de minister reeds 103 lokale werkwinkels formeel geopend, in totaal zijn er reeds 107 operationeel. Oudenaarde, Tessenderlo, Waregem en Kapellen zullen immers deze maand nog formeel geopend worden.

De overige 37 lokale werkwinkels zullen dit jaar of in het voorjaar van 2004 operationeel zijn. De startdatum is afhankelijk van de lokale onderhandelingen (beschikbaarheid van gebouw,...).

Operationele werkwinkels per provincie

Provincie Antwerpen : (28)

LWW	Zorggebied
Antw. Noord	Anwterpen-Noord
Antw. Borgerhout	Borgerhout
Antw. Deurne	Deurne
Antw. Ekeren	Ekeren
Antw. Merksem	Merksem
Rupelstreek (Boom)	Boom, Schelle, Hemiksem, Niel, Aartselaar, Rumst
Brasschaat	Stad
Mechelen	+ Bonheiden en St-Katelijne-Waver
Heist-o/d-Berg	+ Putte
Klein-Brabant(Bornem)	+ Puurs, St-Amands
Klein-Brabant (<i>Puurs</i>)	+ Bornem, St-Amands
Willebroek	Stad
Nijlen	+ Berlaar
Herentals	+ Olen, Grobbendonk, Herenthout, Vorselaar, Kasterlee, Lille
Turnhout	+ Oud-Turnhout, Vosselaar, Beerse
<i>Beerse</i>	+ Turnhout, Oud-Turnhout, Vosselaar
Geel	+ Laakdal, Meerhout
Brecht	Stad
Westerlo	+ Herselt, Hulshout
<i>Hulshout</i>	+ Westerlo, Herselt
Kalmthout	+ Essen, Wuustwezel
<i>Wuustwezel</i>	+ Essen, Kalmthout
<i>Essen</i>	+ Kalmthout, Wuustwezel
Schoten	Stad
Lier	+ Duffel
Wijnegem	+ Ranst, Schilde, Wommelgem
<i>Schild</i>	+ Wijnegem, Wommelgem, Ranst
Mol	+ Balen, Dessel

Provincie Limburg : (14)

LWW	Zorggebied
Beringen	+ Leopoldsburg
Dilsen-Stokkem	Stad
Genk	+ As, Opglabeeek, Zutendaal
Hasselt	+ Diepenbeek
Maaseik	+ Kinrooi
Lommel	Stad
Herk-de-stad	+ Lummen
Bilzen	+ Hoeselt
<i>Hoeselt</i>	+ Bilzen
Sint-Truiden	Stad
Peer	+ Hechtel-Eksel
Maasmechelen	Stad
Lanaken	Stad
Neerpelt	+ Overpelt, Hamont-Achel

Provincie Vlaams-Brabant : (12)

LWW	Zorggebied
Tienen	+ Boutersem, Glabbeek-Zuurbemde, Hoegaarden
Leuven	+ Herent
Aarschot	+ Begijnendijk, Tielt-Winge
Z-O-Hageland : Landen	+ Geetbets, Kortenaken, Linter, Zoutleeuw
Z-O-Hageland: <i>Zoutleeuw</i>	+ Geetbets, Kortenaken, Linter, Landen
Halle	Stad
St-Pieters-Leeuw	Stad
Vilvoorde	+ Grimbergen, Zemst, Kampenhout, Machelen, Steenokkerzeel
Haacht	+ Boortmeerbeek, Keerbergen, Rotselaar, Tremelo
De drie beken	Lubbeek, Bierbeek, Holsbeek
Liedekerke	+ Affligem, Roosdaal, Ternat
Diest	+ Bekkevoort, Scherpenheuvel

Provincie Oost-Vlaanderen : (20)

LWW	Zorggebied
Aalst-rechteroever	Stad
Aalst-Linkeroever	+ Denderleeuw, Erpe-Mere, Haaltert, Lede
Ninove	Stad
Ronse	Stad
Geraardsbergen	Stad
Gent1	Gent-Minnemeers
Gent 2	Nieuw-Gent (Zuid)
Gent3	Gentbrugge-Ledeberg
Eeklo	+ Kaprijke, Maldegem, St-Laureins, Assenede
<i>Maldegem</i>	+ Kaprijke, Eeklo, St-Laureins, Assenede
Lokeren	Stad
St-Niklaas	+ Stekene, St-Gillis-Waas
Hamme	+ Waasmunster
Zele	+ Berlare
Beveren-Waas	Stad
Wetteren	+ Laarne, Wichelen
Dendermonde	Stad
Merelbeke	+ Melle, Oosterzele
Zottegem	+ Brakel, Herzele, Lierde, St-Lievens-Houtem
<i>Brakel</i>	+ Zottegem, Herzele, Lierde, St-Lievens-Houtem

Provincie West-Vlaanderen : (29)

LWW	Zorggebied
Brugge	+ Damme, Jabbeke
<i>Damme</i>	+ Brugge, Jabbeke
Knokke	Stad
Torhout	Stad
Oostkamp	+ Beernem, Zedelgem
<i>Zedelgem</i>	+ Oostkamp, Beernem
<i>Beernem</i>	+ Oostkamp, Zedelgem
Kortrijk	Stad
Harelbeke	+ Kuurne, Lendelede
<i>Kuurne</i>	+ Harelbeke, Lendelede
Tielt	+ Dentergem, Pittem, Ruislede, Wingene, Meulebeke
Ieper	+ Langemark, Heuvelland, Mesen, Zonnebeke
Oostende	+ Middelkerke
Bredene	+ De Haan
Poperinge	+ Vleteren
Diksmuide	+ Houthulst, Lo-reninge, Kortemark, Koekelare
Izegem	+ Ingelmunster
Menen	+ Wervik
<i>Wervik</i>	+ Menen
Roeselare	+ Moorslede, Staden, Ardooie, Hooglede, Lichtervelde
<i>Hooglede</i>	+ Roeselare, Moorslede, Staden, Ardooie, Lichtervelde
Gistel	+ Oudenburg, Ichtegem
Koksijde	+ Veurne, De Panne, Nieuwpoort, Alveringem
<i>Veurne</i>	+ Koksijde, De Panne, Nieuwpoort, Alveringem
Zwevegem	+ Avelgem, Spiere-Helkijn
<i>Avelgem</i>	+ Zwevegem, Spiere-Helkijn
<i>Ledegem (hoort bij Wevelgem)</i>	+ Wevelgem
Wevelgem	+ Ledegem
Blankenberge	+ Zuienkerke

BIJLAGE 4 :

Overzicht sector biologische landbouw

- **evolutie van de sector in termen van areaal, productie en gegevens per teelt**
- **financiële steun aan de biologische landbouw (hectare-premies bio)**
- **oorzaken van dalende tendens in de sector biologische landbouw**
- **beleid (Actieplan Biologische landbouw I en II)**

1. Evolutie van de sector biologische landbouw (areaal, productie en gegevens per teelt)

Gegevens per teelt staan op het ogenblik onvoldoende op een vlotte manier ter beschikking van de administratie. Daarom werd begin 2003 aan VOLT de opdracht gegeven om cijfers voor biologische landbouw op een hoger detailniveau te verzamelen, rekening houdend met de noden van de verschillende administratieve diensten en met de evolutie van de sector. VOLT is zich nog aan het structureren om de nodige cijfers op een vlotte manier ter beschikking te kunnen stellen.

De gegevens die volgen zijn te vinden in het Vlaams Actieplan voor de Biologische Landbouw II dat vrijdag op de Vlaamse regering wordt gebracht.

1.1. Mondiaal

Wereldwijd werd 22 miljoen hectare biologisch bewerkt in 2002. Koplopers in absolute areaalcijfers zijn Australië (10,5 miljoen ha), Argentinië (3,2 miljoen ha), Italië (meer dan 1,2 miljoen ha). In termen van relatief aandeel bio-areaal ten opzichte van het totaal landbouwareaal staan de Scandinavische landen en Oostenrijk bovenaan in de lijst (Biofach Newsletter 3.3.2003) (zie ook tabel 1).

1.2. Europa

In 2001 groeide het EU-areaal biologische landbouw aan met 16,6% tot 4,43 miljoen hectare. Dit is 3,34 % van het volledige landbouwareaal.

Koplopers blijven Oostenrijk, Italië, Finland, Denemarken en Zweden. Over gans Europa wordt momenteel 5 miljoen hectare biologisch uitgebaat, dit is evenveel als 8 keer het volledig landbouwareaal in Vlaanderen!

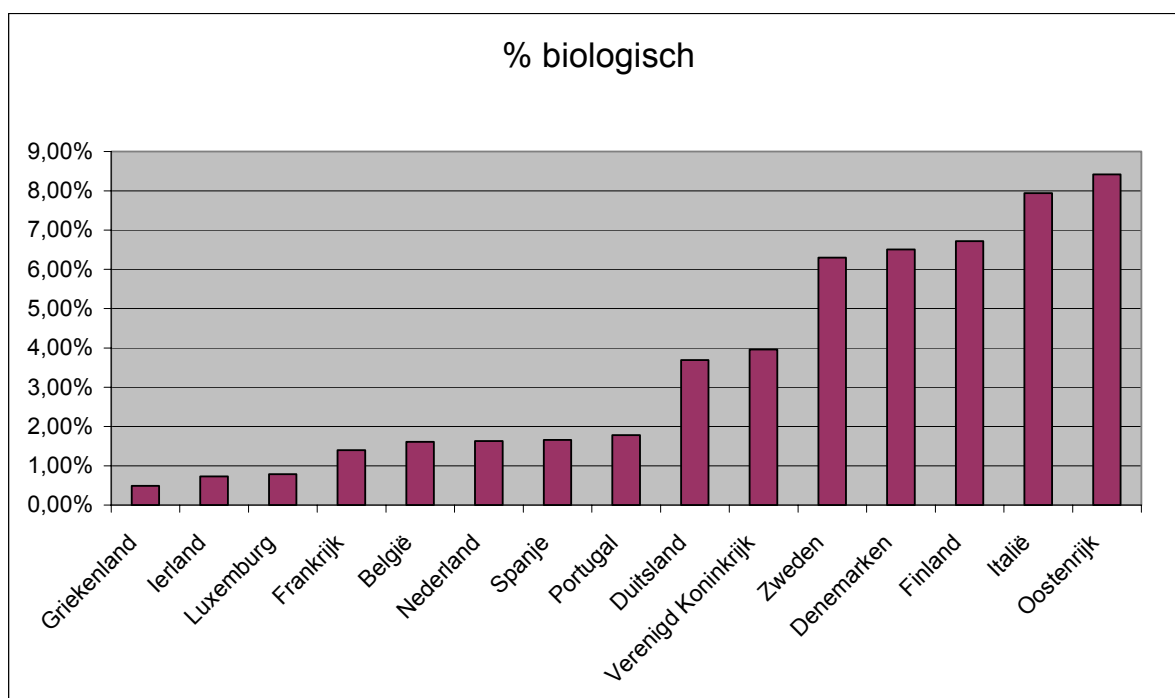
Gemiddeld nam het biologisch areaal het voorbije decennium jaarlijks met 26,4% toe in de EU. De sterkste groeiers waren de 4 zuidelijkste staten. Opmerkelijk is dat het ook net deze landen zijn waar de consumptie van biologische producten het traagst evolueert.

Tabel 1: Biologische landbouw in Europa op 1/1/2002

	2002 (in hectares)	% biologisch	Groei in vergelijking met 2001	Jaarlijkse groei in de periode 1992-2002
België	22410	1,61%	10,60%	32,00%
Denemarken	174600	6,51%	5,70%	25,50%
Duitsland	632165	3,69%	15,80%	14,80%
Finland	147943	6,72%	0,40%	27,30%
Frankrijk	420000	1,40%	13,50%	17,90%
Griekenland	25000	0,49%	0,80%	62,10%
Ierland	32355	0,73%	0,00%	23,80%
Italië	1230000	7,94%	18,20%	53,60%
Luxemburg	1000	0,79%	-2,90%	4,70%
Nederland	32000	1,63%	15,00%	13,20%
Oostenrijk	285500	8,42%	5,00%	26,30%
Portugal	70000	1,78%	40,00%	42,70%
Spanje	485079	1,66%	27,30%	60,70%
Verenigd Koninkrijk	679631	3,96%	28,90%	34,90%
Zweden	193611	6,30%	12,80%	19,70%
EU 15	4431294	3,34%	16,60%	26,40%
Toekomstige EU-lidstaten	384800	0,38%	2,00%	25,60%
EFTA	124616	2,85%	12,50%	22,40%
EU 28 + EFTA	4940710	2,10%	15,30%	26,20%

Bron: BLIVO*Opmerkingen bij de tabel:*

- Voor Ierland en de toekomstige EU-lidstaten zijn niet alle data beschikbaar voor 2001.
- Toekomstige EU-lidstaten: Bulgarije, Cyprus, Estland, Hongarije, Letland, Litouwen, Malta, Polen, Roemenië, Slovakije, Slovenië, Tsjechië en Turkije.
- EFTA (European Free Trade Association): IJsland Liechtenstein, Noorwegen en Zwitserland.

Grafiek 1: Aandeel (in %) biologisch areaal in de EU lidstaten op 1/1/2002

1.3. België – Vlaanderen – Wallonië

Areaal en aantal bedrijven

In 2002 werd in België 24.874 ha landbouwgrond biologisch uitgebaat. Dit betekent 1,78% van het totale landbouwareaal. In 1987 was er nog maar 1000 ha bio-areaal (zie tabel 2). In 2002 was de groei van het bio-areaal in België 11 % t.o.v. 2001. De groei in 2002 is hierdoor gehalveerd in vergelijking met de groei in 2001.

In Vlaanderen was er in 2002 3.879 ha biologisch areaal, wat 0,60% uitmaakt van het totaal landbouwareaal in Vlaanderen. In 1987 was dit nog maar 417 ha (zie tabel 2). Het Vlaamse bio-areaal in 2002 bestaat voor het grootste deel uit akkerbouw en grasland met 3376 ha. De groenteteelt en fruitteelt beslaan respectievelijk 318 en 185 ha. T.o.v. 2001 is het Vlaams bio-areaal afgenomen met 3,7 %. Hier is een duidelijke bijdrage van de fruitteelt en de groentebedrijven onder glas of tunnel. In de fruitsector is de oppervlakte hoogstamfruit met ruim 37% en laagstam met 5% gedaald. De beschutte teelten hebben in Vlaanderen met één derde ingeboet. Daarnaast is het aantal hectare in natuurgebieden met 11% afgenomen. Het aantal biologische bedrijven in Vlaanderen is gedaald van 253 in 2001 naar 251 in 2002.

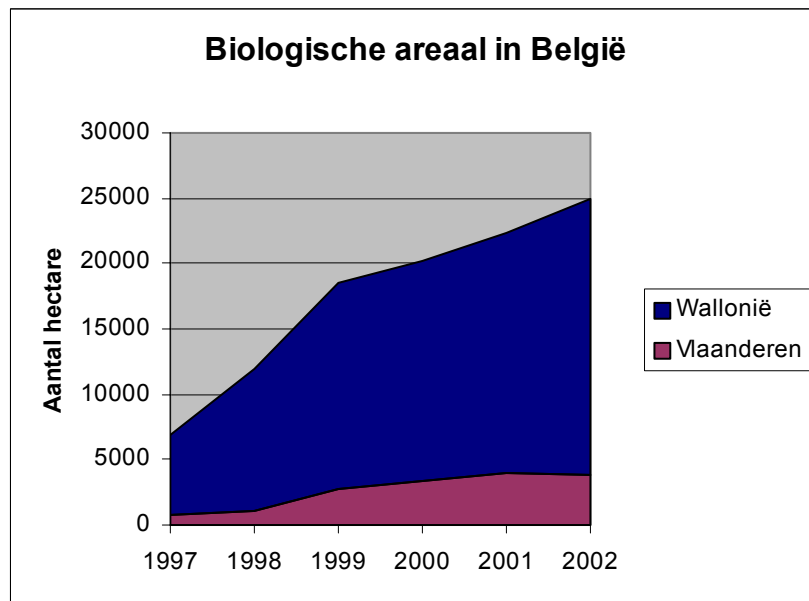
De overige 20.995 ha biologisch areaal liggen in Wallonië wat 2,78% is van het totale Waalse landbouwareaal. Voor Wallonië betekent dit voor 2002 een groei van 14,2% t.o.v. 2001. Ook daar nemen de akkerbouw en grasland het grootste deel van het bio-areaal voor hun rekening (20758 ha). De groenteteelt en fruitteelt beslaan respectievelijk 125 en 112 ha.

Tabel 2: Bioareaal 2002, aantal bedrijven en gemiddelde bedrijfsgrootte in België

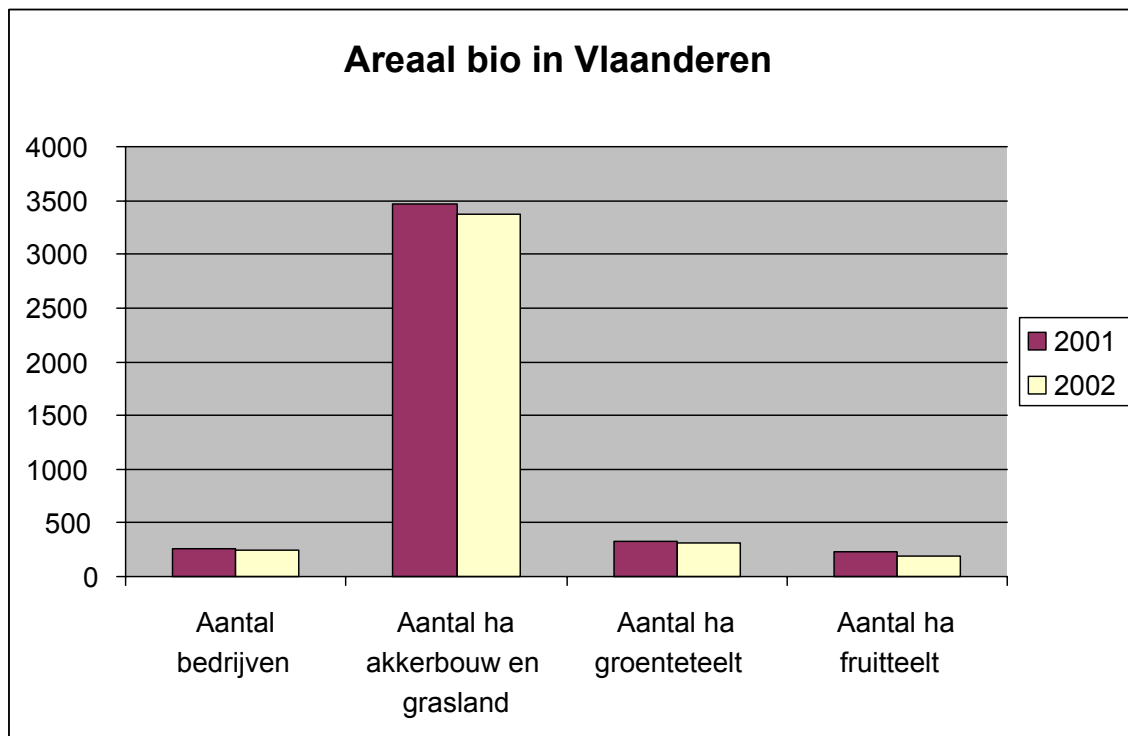
Biologische bedrijven in België (in omschakeling meegerekend)

	1987	1991	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	% groei	% groei jaar
België													
Aantal bedrijven	109	135	168	186	228	291	403	586	666	694	710	2,3	6,6
Aantal ha akkerbouw en grasland			2339	3022	3830	6373	11347	17895	19628	21648	24134	11,5	10,5
Aantal ha groenteteelt			202	207	229	236	287	365	383	435	443	1,9	6,7
Aantal ha fruitteelt			142	155	202	209	237	255	254	328	297	-9,4	5,2
Totaal aantal ha	1000	1300	2683	3384	4261	6818	11871	18515	20265	22410	24874	11,0	10,3
Gemiddelde bedrijfsgrootte	9,17	9,63	15,97	18,19	18,69	23,43	29,46	31,6	30,43	32,29	35,03	8,5	8,5
Vlaanderen													
Aantal bedrijven	66	85	95	93	102	107	128	172	231	253	251	-0,8	13,4
Aantal ha akkerbouw en grasland		296	353	443	452	474	713	2238	2904	3470	3376	-2,7	14,7
Aantal ha groenteteelt		117	161	168	179	184	232	290	304	322	318	-1,1	3,1
Aantal ha fruitteelt		80	126	128	160	162	181	195	185	235	185	-21,3	-1,7
Totaal aantal ha	417	493	640	739	791	820	1126	2723	3393	4026	3879	-3,7	12,5
Gemiddelde bedrijfsgrootte	6,32	5,8	6,74	7,95	7,75	7,66	8,8	15,83	14,69	15,91	15,45	-2,9	-0,8
Wallonië													
Aantal bedrijven	37	50	73	93	126	184	275	414	435	441	459	4,1	3,5
Aantal ha akk en grasland	546		1986	2579	3378	5899	10634	15657	16724	18178	20758	14,2	9,9
Aantal ha groenteteelt	26		41	39	50	52	55	75	79	113	125	10,6	18,6
Aantal ha fruitteelt	12		16	27	42	47	56	60	69	93	112	20,8	23,1
Totaal aantal ha	583	807	2043	2645	3470	5998	10745	15792	16872	18384	20995	14,2	10,0
Gemiddelde bedrijfsgrootte	15,77	16,14	27,99	28,44	27,54	32,6	39,07	38,14	38,79	41,69	45,74	9,7	6,2

Bron: Biovisie in samenwerking met Biotheek

Grafiek 2: Totaal bio areaal in België

Bron: Biovisie maart 2003

Grafiek 3: Bio- areaal akkerbouw en grasland, fruitteelt, groenteteelt in Vlaanderen

Bron: Biovisie maart 2003

Aantal verwerkende / importerende bedrijven / verkooppunten

Op 1 juli 2002 waren in totaal 857 verwerkende en/of importerende bedrijven onder controle voor de biologische productie. Dit is een zeer sterke stijging vergeleken met eind 2001, toen waren er dit 617. Deze sterke toename (+39%!) is hoofdzakelijk te danken aan het Bio-panda-brood (+ 200 bakkers). Los hiervan zijn er dus 40 bedrijven bijgekomen, of een stijging van 6.5% in een half jaar.

Tabel 3: Aantallen gecontroleerde verwerkers/importeurs en verkooppunten op 1/7/2002

	Verwerkers en Importeurs	Verkooppunten
Vlaanderen	574	60
Antwerpen	161	18
Limburg	58	5
Oost-Vlaanderen	161	15
Vlaams Brabant	69	11
West-Vlaanderen	125	11
Wallonië	232	14
Brussel	51	11
België	857	85

Bron: Biovisie

Tabel 4: Aandeel (in %) van de verschillende bedrijfsactiviteiten onder de groep verwerking

Groep Verwerking (=incl. Handel/Importeurs)		%
Bedrijfsactiviteit per 01/07/2002		
Productie en verwerking van vlees en vleesproducten		4,88%
Verwerking en conservering van groenten en fruit		10,94%
	Groenten en fruit	8,48%
	Aardappelen	1,12%
	Groente- en fruitsappen	1,34%
Vervaardiging van plantaardige en dierlijke oliën en vetten		0,89%
Zuivelnijverheid & eieren		8,04%
	Zuivelfabrieken en kaasmakerijen	6,25%
	Eiprodukten	1,79%
Maalderijen en vervaardiging van zetmeel, zetmeelproducten		4,91%
Vervaardiging van andere voedingsmiddelen		73,66%
	Brood en vers banketbakkerswerk	44,64%
	Artisanale brood- en banketbakkerijen	3,79%
	Beschuit en koekjes	3,57%
	Chocolade, suiker en suikerwerk	3,12%
	Koffie en thee	2,46%
	Specerijen, sausen en kruiden	1,79%
	Vegetarische producten	4,69%
	Andere voedingsmiddelen	8,93%
Vervaardiging van alcoholische dranken		1,56%

Bron: Biovisie

Twee derde van deze bedrijven liggen in Vlaanderen. Het is niet gekend hoeveel hiervan exclusief biologisch werken (heel wat bedrijven verwerken zowel biologische als gangbare producten – strikt controleerbaar gescheiden natuurlijk).

Halfweg 2002 waren er ook 85 verkooppunten onder controle in België, waarvan 70% in Vlaanderen. Omdat verkooppunten op dit ogenblik niet verplicht onder controle staan geeft dit aantal een compleet vertekend beeld. Het aantal verkooppunten waar in Vlaanderen en Brussel biologische producten te krijgen zouden zijn, wordt op meer dan 500 geschat.

De aangehaalde 85 verkooppunten onder controle zijn dan ook winkels die vrijwillig onder Biogarantie-controle staan.

Daarnaast zijn er 115 biologische boeren die aan thuisverkoop doen.

Aantal dieren onder controle

In 2001 nam het aantal biologische dieren in Vlaanderen toe met 30.000 stuks naar 117.308. Omgerekend naar GVE wordt een daling van 4992 naar 4553 GVE (8,8%) geconstateerd.

Bij de schapen (17%), legkippen (3,1%) en vooral vleeskippen (151%) was in 2001 een toename te zien. De rundveesector bleef status quo. De varkens (één bedrijf dat 75% van de bio-varkens hield, is gestopt in 2001) en geiten (hoofdzakelijk door het ontruimen van 't Reigershof (een bedrijf) wegens MKZ crisis) namen af.

Hiervoor worden 3 belangrijke redenen vermeld:

- Er is de (nog steeds) ondermaatse structurering van de markt in dierlijke producten.
- Er is het zeer intensieve karakter van de Vlaamse veehouderij.
- Sinds de invoering van het nutriëntenhalte vreezen veehouders een waardevermindering van het bedrijf: ofwel door verlies aan nutriëntenhalte (wanneer er langere tijd minder dieren aangehouden worden, omdat ze biologisch meer ruimte moeten krijgen). ofwel doordat het melkquotum niet meer ingevuld worden (want er kunnen bij de omschakeling geen extra dieren ingezet worden om een eventuele productiedaling te compenseren en toch het quotum vol te melken)

In Wallonië verdrievoudigde het aantal biologische dieren tot 270.854 tegen eind 2001. In GVE betekende dit een groei van 20.705 naar 32.702 in het laatste jaar: + 58 %! Enkele opvallende gegevens:

- Melkkoeien: de schijnbare status quo verbergt een dynamiek van omschakelaars en uittrekders (meestal gestart in de periode dat er reeds hectaresteen was maar nog geen wetgeving biologische dierlijke productie).
- Sterke groei van het runderaantal voor vleesproductie.
- Zeer sterke groei van de vleeskippensector.

De biologische mestproductie lag in 2001 in Vlaanderen op 96,12 kg N/ha (1,13 GVE/ha). In Wallonië was dit 151,20 kg N/ha (1,78 GVE/ha) en voor gans België bedroeg dit 141,31 kg N/ha (1,66 GVE/ha). Deze waarden liggen dus allemaal onder de 170 kg N/ha zodat de norm voor dierlijke mest toegelaten in de biologische productiemethode en in de Europese Nitraatrichtlijn ruimschoots gehaald werd. Eind 2002 is er een toename in de pluimveesector, met name in de vleespluimveesector. De geitensector neemt ook lichtjes toe. De overige sectoren vertonen een lichte daling of blijven status quo.

Marktsituatie

Volgens het International Trade Centre (ITC) wordt de omzet in biologische producten op wereldniveau voor 2003 geschat op 24,6 à 26,7 miljard euro. Er wordt verwacht dat het bio- aandeel in de totale voedingsmarkt zal stijgen van 1-3 % naar 5-10 % in Europa en de VS de komende jaren. De voorspelde jaarlijkse groei daalt ietwat tov vorig jaar en wordt in de meeste landen geschat op 10-15%.

De markt voor biologische producten in België is klein en weinig transparant. Vraag en aanbod zijn niet voldoende op elkaar afgestemd. De vraag naar biologische producten is momenteel (nog steeds) groter dan het aanbod. Biologische boeren bundelen nog veel te weinig het aanbod, waardoor ze naar

de grote ketens niet in voldoende hoeveelheden en niet continu kunnen leveren. Het gevolg is dat er een belangrijke import is van biologische producten uit het buitenland, landen die vaak reeds langer de biologische productiemethode hebben ondersteund.

I. Tabel 5: Aantal dieren onder controle in België, Vlaanderen en Wallonië

	België			Vlaanderen			Wallonië		
	31-12-99	31-12-00	31-12-01	% van de totale veestapel	31-12-01	% van de totale veestapel	31-12-01	% van de totale veestapel	
Runderen	6713	7451	7285	1,09%	1408	0,41%	5877	2,09%	
Melkkoeien	6964	7034	7262	1,33%	247	0,12%	7015	2,05%	
Zoogkoeien	5031	10012	29930	1,71%	1764	0,17%	28166	3,33%	
Andere									
Varkens	132	674	384	0,06%	234	0,038%	150	0,55%	
Zeugen	1906	9702	6131	0,09%	1585	0,025%	4546	1,52%	
Mestvarkens	5	23	8	0,01%	8	0,004%	0	0,00%	
Andere									
Schapen	2919	7530	8116	5,06%	3117	3,04%	4999	8,69%	
Geiten	669	1552	1323	8,14%	1041	12,13%	282	3,68%	
Paarden	29	72	191	0,60%	23	0,11%	168	1,61%	
Hertachtigen	98	262	189	-	84	-	105	-	
Konijnen		29	10	-	10	-	0	-	
Pluimvee									
Legkippen	21463	69327	68582	0,55%	57264	0,47%	11318	1,33%	
Vleeskippen	12422	49937	258395	1,05%	50185	0,21%	208210	7,27%	
Kalkoenen	6713	150	356	-	338	-	18	-	
Struisvogels	34	145	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%	
TOTAAL	65099	163900	388162		117308	0,26%	270854	4,84%	
Areaal	18515	20265	22410		4026	0,63%	18384	2,43%	

Het consumentenverbruik van biologische producten bedroeg in België in het jaar 2000 1,1 % van de totale voedingsconsumptie (zie tabel 6). Het totale bio consumentenverbruik wordt momenteel geschat op 200 miljoen euro.

In België kochten in de periode juli 2001 - juni 2002 71,5 % van de consumenten minstens 1 keer een biologisch vers product.

Het marktaandeel van de biologische verse producten binnen totaal Fresh Food voor België is 2,1 % (Bio-pilootproject, GFK consumerscan MAT 2002)

De biomarkten blijven licht groeien, maar bio-brood en bio-groenten gaan achteruit (Bio-pilootproject, GFK consumerscan MAT 2002).

De afzetstructuur voor biologische producten is nog onvoldoende uitgebouwd, wat een drempel vormt voor potentiële omschakelaars. Momenteel wordt gewerkt aan de uitbouw van afzetkanalen via ketenmanagement en stimulering van korte keten initiatieven.

Momenteel wordt 41 % van de biologische producten geleverd aan de grootwarenhuizen. De grootwarenhuizen zien hun marktaandeel groeien tot 54 % (Bio-pilootproject, GFK consumerscan MAT 2002). Iets meer dan een derde gaat naar de natuurvoedingswinkels. Thuisverkoop en markten zijn goed voor 20 % van de afzet. (zie tabel 7) De groeiverwachtingen, die tot voor kort 30-35% jaarlijkse groei vooropstelden, zijn eind 2001 sterk bijgesteld naar 10 à 15%: 14-18% bij de grootdistributie en 7-9% in de andere kanalen.

Tabel 6: Consumptie van bioproducten in omzet % van de totale consumptie (2000) in België en de buurlanden Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk

	Granen	Aardappel	Groenten	Fruit	Zuivel	Rundsvlees	Varkensvlees	Eieren	Totaal
BE	1,5	2,7	1,1	0,8	1,6	0,8	0,1	0,6	1,1
DU	4,7	3,5	3,6	1,8	1,3	3,1	0,6	1,9	2,3
FR	1,7	1,9	-	-	0,9	0,4	0,1	2,2	0,9
NL	1,2	6	3,4	0,5	1,6	0,8	0,5	2,5	1,9
UK	1,6	0,7	4,4	1,9	1,1	0,4	0,2	2,5	1,3

II. Bron: BIOVISIE maart 2003

Tabel 7: Procentuele verdeling over de verschillende afzetkanalen (2000) in België en de buurlanden Duitsland, Frankrijk, Nederland en het Verenigd Koninkrijk

	Grootwaren-huizen	Bakkers en slagers	Natuurvoe-dingswinkels	Thuisverkoop en markten	Restaurants en catering	Andere
BE	41	-	37	20	-	2
DU	33	7	38	17	1	4
FR	42	5	28	23	2	-
NL	41	5	44	10	-	-
UK	79	-	11	9	1	-

III. Bron: BIOVISIE maart 2003

Omzetcijfers van de sector blijken momenteel nog moeilijk verzamelbaar (dit is een voorbeeld van weinig transparantie in de markt), dus wordt een voorzichtige schatting gemaakt op basis van een extrapolatie van cijfers en prognoses van Probila. De omzetverdeling van de verwerkende bedrijven is ongeveer als volgt: 91% < 1.25 miljoen euro; 3% tussen 1.25 en 2.5 miljoen euro en 6% > 2.5 miljoen euro. Gezamenlijk geeft dit een totale omzet van de verwerkende bedrijven voor 2001 van ongeveer 515 miljoen euro. Dit is 2.2% van de totale Belgische voedingsindustrie. Het aantal arbeidsplaatsen wordt geschat op 2500 à 3000.

2. Steun aan de biologische landbouw

Een maatschappelijk waardering voor de extra inspanningen van biologische landbouwers in de omschakelingsperiode en het geleden inkomstenverlies bestond in het verleden onder de vorm van een federale omschakelingssteun. Deze maatregel had een intekenmogelijkheid tot april 2002.

Door de regionalisering werd de verantwoordelijkheid voor deze maatregel overgedragen aan de gewesten. Het Vlaamse Gewest wil van die gelegenheid gebruik maken om een aantal eigen accenten in te voeren en tegemoet te komen aan vragen van de sector:

- de subsidie wordt opengesteld voor landbouwers in nevenberoep. De milieuwinst en het inkomstenverlies staan immers in relatie tot de bewerkte oppervlakte en niet tot de hoofd- of nevenactiviteit van de landbouwer;
- de subsidie krijgt een permanent karakter: na vijf jaar omschakelingssteun, kan de landbouwer opnieuw voor vijf jaar een verbintenis aangaan;
- het zwaartepunt van de subsidie komt zo veel mogelijk in de eerste jaren van de omschakelingsperiode te liggen, wanneer de kosten voor de landbouwer het hoogst zijn;
- differentiatie in subsidie voor grove groenten, fijne groenten en glasgroenten wordt ingevoerd;
- de subsidie wordt toegekend aan alle biologische percelen, in functie van de omschakelingsdatum van het perceel;
- een subsidie voor extensief uitgebate uitloop wordt ingevoerd;
- de beroepsprocedure krijgt een meer onafhankelijk karakter.

De wijzigingen werden voor akkoord voorgelegd aan de Europese Commissie in juli 2002. Het voorstel tot wetswijziging werd ook voor advies (onder voorbehoud van Europese goedkeuring) overgemaakt aan de inspecteur van financiën en begroting en zal eerstkomend voorgelegd worden aan de Vlaamse regering.

De steunbedragen per ha en per jaar voor de biologische productiemethode, naargelang de teelt en de fase, vanaf het eerste omschakelingsjaar zijn de volgende:

Teelt	Totale omschakelingskost eerste 5 jaar (€/ha)	Steunbedrag (€/ha)					
		Omschakelingspremie					
		1e j.	2e j.	3e j.	4e j.	5 ^e j.	6 ^e j. en volgend e
Eenjarige akkerbouw- en ruwvoederteelten	2.486	600	600	600	240	240	240
Blijvend grasland	1.278	450	450	250	55	55	55
Grove groenten*	8.169	990	990	870	620	620	380
Fijne groenten**	11.874	990	990	900	750	750	495
Glastuinbouw	20.519	1.750	1.550	990	990	990	790
Meerjarige fruitteelten	7.260	900	900	900	620	620	555

* grove groenten zijn deze die geteeld worden op een landbouwbedrijf waar het totale groentearaal groter is dan 2,5 ha.

** fijne groenten zijn deze die geteeld worden op een landbouwbedrijf waar het totale groentearaal kleiner dan of gelijk is aan 2,5 ha.

Voor elk groentebedrijf worden de eerste 2,5 ha als fijne groenten gerekend.

Voor de reconversie naar de biologische zeugenhouderij kan sinds februari 2002 subsidie aangevraagd worden voor de buitenloop van de zeugen. Deze maatregel kent zeer weinig succes. Een voorstel tot wijziging van de aanvankelijk strenge eisen werd goedgekeurd door Europa. In tegenstelling tot de oorspronkelijke tekst, zijn landbouwers niet langer verplicht om het volledige bedrijf in één keer om te schakelen. De wetgeving die de biologische productiemethode regelt eist dit overigens ook niet.

3. Oorzaken van de dalende tendens

Sinds het lanceren van het Actieplan in 2000 zijn de sector en de markt sterk geëvolueerd. De sterke groei van de biologische landbouw in de andere Europese lidstaten heeft er voor gezorgd dat de Vlaamse biotelers in een mindere concurrentiepositie gekomen zijn. Hogere distributiekosten en andere schaalnadelen liggen hieraan ten grondslag. Dit heeft als resultaat dat het Vlaamse bioproduct moeilijker zijn weg vindt naar de consument omdat de grootste distributiekanaalen moeilijker bereikbaar worden en ook omdat de productprijzen aan de landbouwer afgenomen zijn, in bepaalde sectoren (bvb de serreteelt) tot op niveaus die de leefbaarheid van de bedrijven in het gedrang brengen.

Sinds 1997 ging de biolandbouw er elk jaar op vooruit. Vooral sinds de dioxinecrisis van 1999 zat de biolandbouw in de lift. De laatste jaren stagneert de groei. In 2002 is het aantal hectaren biologische landbouw in Vlaanderen voor het eerst gedaald en dit met 3,7 %. Als oorzaak kan de algemene economische recessie genoemd worden, maar de pijnpunten in de biosector zijn vooral de volgende:

- Er is een onvoldoende uitgebouwde afzetstructuur voor biologische producten;
- De biosector is kleinschalig;
- Er zijn een aantal operationele inefficiënties: dit zijn inefficiënties op niveau van het bedrijfsleven (zoals lagere productie, arbeidsintensief, versnipperd aanbod, specifieke eisen regelgeving, meerprijs grondstoffen);
- Er zijn onvolkomenheden in het functioneren van de markt wat leidt tot prijsinefficiënties (zoals te weinig markttransparantie, minder homogene loten, weinig aanbieders en weinig vragers, te weinig afstemming van vraag en aanbod, initiële transactiekosten);
- Er zijn te weinig professionele bedrijfsadviseurs of voorlichters in de biologische landbouw die potentiële omschakelaars kunnen begeleiden;
- Er zijn te weinig landbouwers die omschakelen naar biologische landbouw en dit omwille van tal van hoger genoemde factoren. Ook de algemene economische recessie zorgt voor onzekerheden bij de landbouwers waardoor minder landbouwers op dit moment denken aan concrete omschakelingsplannen.
- De communicatie over bio is vaak versnipperd en niet altijd éénduidig;
- Er gebeurt te weinig onderzoek in biologische landbouw waardoor er te weinig innoverend kan opgetreden worden.

4. Beleid

Het Vlaams Actieplan Biologische Landbouw werd in juni 2000 gelanceerd en goedgekeurd. Met dat actieplan wilde de Vlaamse overheid de biologische landbouw een flinke duw in de rug geven.

In uitvoering hiervan werden de voorbije 2 jaar heel wat initiatieven ondernomen om de biologische sector uit te breiden. Hierbij werd steeds een evenwichtige groei nagestreefd, met name een gekoppelde groei van consumptie en productie.

De instrumenten hiertoe waren legio: specifieke VLIF-steun voor investeringen waardoor landbouwers gemakkelijker kunnen voldoen aan de wetgeving biologische landbouw, ondersteuning voor bedrijfsbegeleiding en voor het opmaken van omschakelingsplannen, het aanduiden van biologische voorbeeldbedrijven, demonstratieprojecten die de haalbaarheid van specifieke technieken uit de biologische teeltmethode aanschouwelijk maken, reconversiesteun voor de biologische varkenshouderij, initiatieven in de naschoolse vorming, het opstarten en uitbouwen van de Biotheek (kennis- en informatiecentrum met unieke loketfunctie), ondersteuning van de marktontwikkeling via ketenmanagement en specifieke projecten (oa. rond prijsvorming en traceerbaarheid), steun aan de Week van de Biologische Landbouw en overleg om tot een verbeterde afstemming van de wetgeving te komen.

Om de biosector verder uit te bouwen en om verder te werken aan oplossingen voor hoger genoemde knelpunten, werd het actieplan geactualiseerd in overleg met de sector. Het Actieplan Biologische landbouw II is daar het resultaat van en zal eerstkomend ter goedkeuring voorgelegd worden aan de leden van de Vlaamse regering.

De lijn die uitgezet werd met het Vlaams actieplan voor de biologische landbouw wordt verder gevolgd, maar is inhoudelijk bijgestuurd. Voor deze bijsturing zijn de prioriteiten verschoven naar de marktontwikkeling: het verder structureren van de markt, communicatie en promotie en waar mogelijk het verlagen van de productiekosten. Andere belangrijke aspecten blijven: het stimuleren van de omschakeling en het bewaken van de kwaliteit.

De aanvulling en bijsturing zijn gebaseerd op 3 belangrijke punten:

- a) de ervaring die de voorbije jaren met het Actieplan opgedaan is;
  - b) de regionalisering van de landbouwbevoegdheid die sinds 2002 een feit is;
  - c) een grondige verschuiving in de praktijksituatie van de biologische sector.
-
- a) Door het in de praktijk brengen van de acties uit het actieplan van 2000 is er heel wat ervaring opgedaan. Zowel concrete werkervaring bij de uitvoerende ambtenaren in de Cel Biologische Landbouw, ervaring vanuit de permanente evaluatie met de sector alsook ervaring met de samenwerking met organisaties die in de biologische sector actief zijn. Naast de inhoudelijke bijsturing van tal van actiepunten heeft dit ook tot gevolg dat structurering van de sector, afstemming van de verschillende actiepunten (zowel qua instrumenten als qua thema's) en afstemming van de actoren veel meer aandacht zal krijgen zodat de efficiëntie van het geheel sterk verhoogd wordt.
  - b) De twee belangrijkste verantwoordelijkheden die er qua bio zijn bij gekomen, zijn de regelgeving rond normering en controle inzake biologische productie en de omschakelingspremies (hectaresteen ter compensatie van de omschakelingskosten). Deze worden ingepast in het actieplan zodat een coherent instrumentarium ontwikkeld wordt. Zo krijgt het stimuleringsbeleid nu een sterk fundament met de hervormde omschakelings-hectarepremies (waarbij o.a. de nadruk meer op de omschakelingsjaren zal liggen, gevolgd door een permanente ondersteuning en waarbij ook telers in bijberoep in aanmerking zullen komen).
Ook vanuit de regionalisering van de landbouwbevoegdheden werd geopteerd om een Projectgroep Biologische Landbouw op te richten die binnen de landbouwadministratie alle diensten bundelt die actief met biologische landbouw bezig zijn zodat ook binnen de administratie de afstemming verder geoptimaliseerd wordt.
  - c) Een derde belangrijke insteek naar dit actieplan is de gewijzigde sectordynamiek. De opvallendste ontwikkelingen zijn dat de sectorgroei sterk vertraagt (zowel qua consumptie als qua omschakeling) en dat de afzetinefficiënties een zware druk vormen voor de productie. Dit geeft als resultaat dat enerzijds de Vlaamse biologische productie een stuk lager ligt dan de consumptie maar dat anderzijds de producenten afzetproblemen ervaren, wat o.a. zijn weerslag heeft op de

prijsvorming. De vraagmarkt wordt dus bediend door import. De bijsturing van het actieplan zal dan ook vooral gericht zijn op het versterken van de afzetstructuren zodat de Vlaamse bioteler optimale kansen krijgt, wat ook een sterke stimulans voor potentiële omschakelaars zal zijn. Een pijler van het actieplan wordt de keten- en marktontwikkeling. Een zeer belangrijke rol is hierbij weggelegd voor de 2 ketenmanagers die in 2002 aangetrokken zijn. Zij zullen vanuit een duidelijke analyse en visie werken aan het afstemmen van vraag en aanbod. Zij zullen initiërend en ondersteunend werken bij het leggen van de link tussen productie, distributie en consumptie, waarbij mogelijke nieuwkomers ook belangrijke partners zijn. Aansluitend bij deze werking zullen nieuwe afzetinitiatieven en samenwerkingsverbanden ondersteund worden. Tenslotte zal gewerkt worden aan een duidelijke communicatie die de meerwaarden van de biologische landbouwmethode beter bekend maakt bij het grote publiek. Ook het bewaken van de controle-kwaliteit zal onder deze noemer verdergezet worden.

Door regelmatige evaluatie en bijsturing moet het actieplan leiden tot een evenwichtige groei van de sector. Deze evaluatie zal verder gebeuren door overleg met de sector, maar zal versterkt worden door het sterk ontwikkelen van de monitoring van enerzijds de kengetallen van de sector en anderzijds van duurzaamheidscriteria. Op die wijze zal een kwalitatieve en kwantitatieve analyse de beleidsinspanningen ondersteunen.

Tot voor oktober 2002 coördineerde en voerde de Cel Biologische Landbouw van de ALT dit Vlaams actieplan uit. Sinds eind 2002 is de projectgroep biologische landbouw verantwoordelijk om alle bio-activiteiten op elkaar af te stemmen, uit te voeren, te evalueren en bij te sturen.

BIJLAGE 5 :

Stand van zaken afbouw van de veestapel

Stand van zaken afbouw varkens eerste en tweede miljard**(06/06/03)****1. Eerste miljard****Aanvragen ingediend in 2001 (dossier V/01/0001 tot V/01/0592= 592)**

<i>Aantal dossier</i>					
592					
Beslist 590				Nog niet beslist 0	Ingetrokken 2
Gunstig 577			Ongunstig 13		
Alle besliste dossiers ontvingen een voorstel					
Akkoord met voorstel 528	Niet akkoord met voorstel 49	Nog akkoord te verlenen 0	Ongunstig voorstel 13		

Aanvragen	<u>Aantal</u>	<u>Zeugen</u>	<u>Mestvarkens</u>	<u>EURO</u>	<u>BEF</u>
Ingediend	592	13.994	207.556	29.821.945,02	1.203.801.120
Gunstig beslist	577	13.913	196.044	28.437.702,62	1.147.960.920
Ongunstig beslist	13	81	10.912	1.313.741,48	52.996.200
Nog te behandelen	0				
Akkoord	528	12.485	167.445	24.540.306,25	989.953.500
Niet akkoord	49	1.428	28.599	3.897.396,37	158.007.420
Nog akkoord te verlenen	-	-	-	-	-
Uitbetaald	527	12.485	167.362	24.530.553,62	989.560.080
<i>Nog uit te betalen:</i>	<i>1</i>				
-Gecontroleerd door de buitendienst	1				
-Nog te controleren door buitendienst	0				
-Nog stopzettingsdatum meedelen					

2. Tweede miljard

2.1 Aanvragen ingediend in 2001 (dossiers V/01/0593 tot V/01/0881= 289)

<i>Aantal dossiers</i>					
289					
Beslist 284				Nog niet beslist 0	Ingetrokken 5
Gunstig 267			Ongunstig 17		
Alle besliste dossiers ontvingen een voorstel					
Akkoord met voorstel 218	Niet akkoord met voorstel 48	Nog akkoord te verlenen 0	Ongunstig voorstel 17		

Aanvragen	<u>Aantal</u>	<u>Zeugen</u>	<u>Mestvarkens</u>	<u>EURO</u>	<u>BEF</u>
Ingediend	289	6.140	82.441	12.079.631,83	487.291.140
Gunstig beslist	267	5.805	79.826	11.641.819,35	469.629.840
Ongunstig beslist	17	229	1.922	315.076,64	12.710.160
Nog te behandelen	0				
Akkoord	218	4.891	53.588	8.202.639,13	330.893.640
Niet akkoord	48	914	26.048	3.416.854,87	137.835.600
Nog akkoord te verlenen	1				
Uitbetaald	213	4.057	49.726	7.423.817,90	299.477.280
<i>Nog uit te betalen:</i>	5				
-Gecontroleerd door Buitendienst	0				
-Nog te controleren door Buitendienst	3				
-Nog stopzettingsdatum meedelen	2				

2.2 Aanvragen ingediend in 2002 (dossiers V/02/0001 tot v/02/0273)

<i>Aantal dossiers</i>					
273					
Beslist 263				Nog niet beslist 1	Ingetrokken 9
Gunstig 255			Ongunstig 8		
Alle besliste dossiers ontvingen een voorstel					
Akkoord met voorstel 212	Niet akkoord met voorstel 43	Nog akkoord te verlenen 0	Ongunstig voorstel 8		

Aanvragen	<u>Aantal</u>	<u>Zeugen</u>	<u>Mestvarkens</u>	<u>EURO</u>	<u>BEF</u>
Ingediend	273	12.086	83.335	14.501.776,70	585.000.222
Gunstig beslist	255	10.804	67.435	12.133.931,30	489.481.575
Ongunstig beslist	8				
Nog te behandelen	1				
Akkoord	212	9.166	41.637	8.464.337,70	341.450.536
Niet akkoord	43	1.638	25.798	3.669.593,60	148.031.039
Nog akkoord te verlenen	0				
Uitbetaald	132	3.712	22.309	4.067.873,90	164.097.626
<i>Nog uit te betalen :</i>	80				
-Gecontroleerd door de buitendienst	1				
-Nog te controleren door Buitendienst	49				
-Nog stopzettingsdatum meedelen	30				